

สาขาวิชานิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช

การสอนเสริมครั้งที่ 3

เอกสารโสตทัศน์ชุดวิชา

41342

กฎหมายวิธีสบัญญติ 2:

วิธีพิจารณาความแพ่งและกฎหมายล้มละลาย

Procedural Law 2:
Civil Procedure and Bankruptcy Law

สงวนลิขสิทธิ์

เอกสารใบสัมภาษณ์ชุดวิชา กฤษหมายวิธีสบัญญัติ 2 การสอนเริ่มครั้งที่ 3

จัดทำขึ้นเพื่อเป็นบริการแก่นักศึกษาในการสอนเสริม

จัดทำต้นฉบับ : คณะกรรมการกลั่นผลิตชุดวิชา

นรรถยาธิการ/อุปกรณ์ : หน่วยผลิตสื่อสอนจริง ศูนย์สืบทักษณศึกษา

สำนักเทคโนโลยีการศึกษา

จัดพิมพ์ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมการ

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พิมพ์ครั้งที่ 58 ภาค 1/2561 ปรัชญา

แผนการสอนเสริมครั้งที่ 3

ชุดวิชา 41342 กฎหมายวิธีสบัญญติ 2

การสอนเสริมครั้งที่ 3 กระบวนการพิจารณาคดีล้มละลาย การจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ และการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ในคดีล้มละลาย

ประเด็น

1. การขอให้ล้มละลายโดยเจ้าหนี้ทั่วไปและเจ้าหนี้มีประกัน
2. เอกอัปน้ำใจศาล
3. การพิจารณาคดีล้มละลาย
4. การพิทักษ์ทรัพย์ชั่วคราว
5. การพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดและการดำเนินการภายหลังพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด
6. การประเมินหนี้ก่อนล้มละลาย
7. คำพิพากษาให้ล้มละลาย
8. การประเมินหนี้ภายหลังล้มละลาย
9. การปลดจากล้มละลาย
10. การขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลาย
11. ผลของการล้มละลายเกี่ยวกับการที่ได้กระทำไปแล้ว
12. การรวบรวมและจำนวนเงินทรัพย์สินของลูกหนี้
13. การแบ่งทรัพย์สินในคดีล้มละลาย
14. เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์
15. การปิดคดีล้มละลาย
16. การยกเลิกการล้มละลาย
17. การฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ในคดีล้มละลายและการเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ
18. การพิจารณาคดีการฟื้นฟูกิจการ
19. กระบวนการหลังจากศาลมีคำสั่งฟื้นฟูกิจการและตั้งผู้ทำแผน

แนวคิด

1. เจ้าหนี้ทั่วไปจะฟ้องลูกหนี้ให้ล้มละลายได้ต่อเมื่อลูกหนี้มีหนี้สินล้นพันตัว โดยลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดานั้นเป็นเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์คนเดียวหรือหลายคนไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านบาท หรือลูกหนี้ซึ่งเป็นนิติบุคคลเป็นหนึ่งเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์คนเดียวหรือหลายคนไม่น้อยกว่าสองล้านบาท และหนี้นั้นอาจกำหนดจำนวนได้โดยแน่นอน
2. เจ้าหนี้มีประกันจะฟ้องลูกหนี้ให้ล้มละลายได้ต่อเมื่อเข้าตามหลักเกณฑ์การฟ้องของเจ้าหนี้ทั่วไป และมิได้เป็นผู้ต้องห้ามมิให้บังคับการชำระหนี้ เอาแก่ทรัพย์สินของลูกหนี้เกินกว่าตัวทรัพย์ที่เป็นหลักประกัน และกล่าวมาในฟ้องว่า ถ้าลูกหนี้ล้มละลายแล้วจะยอมลละหลักประกันเพื่อประโยชน์แก่เจ้าหนี้ทั้งหลาย หรือตีราคา หลักประกันมาในฟ้อง ซึ่งเมื่อหักกับหนี้ตนแล้ว เงินยังขาดอยู่ตามที่กฎหมายกำหนด

3. ในปัจจุบันศาลล้มละลายกลางมีเขตอำนาจศาลห้าราชอาณาจักร เนื่องจากศาลล้มละลายกลางภาคยังไม่เปิดทำการ ในระหว่างนี้การยื่นคำฟ้องหรือคำร้องของจะยื่นต่อศาลจังหวัดที่ลูกหนี้มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาลหรือประกอบธุรกิจอยู่ในเขตไม่ว่าด้วยตนเองหรือโดยตัวแทน ในขณะที่ยื่นคำฟ้องหรือร้องขอ หรือภายในกำหนดเวลาหนึ่งปีก่อนนั้นก็ได้ ซึ่งศาลล้มละลายกลางอาจทำการไต่สวน นั่งพิจารณาและพิพากษาคดี ณ ศาลจังหวัดนั้นหรือศาลล้มละลายกลางตามแต่จะเห็นสมควร (มาตรา 5, 6 และ 30 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ.2542)
4. กระบวนการพิจารณาในคดีล้มละลาย เป็นไปตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. 2542 กฎหมายว่าด้วยล้มละลาย และข้อกำหนดหากไม่มีให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาใช้บังคับโดยอนุโลม (มาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ.2542)
5. ก่อนศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด ถ้าเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์ยื่นคำขอและศาลเห็นว่าคดีมีมูล ศาลจะสั่งพิทักษ์ทรัพย์ชั่วคราว การพิทักษ์ทรัพย์ชั่วคราวจึงมีได้ในศาลชั้นต้นเท่านั้น
6. ในการพิจารณาคดีล้มละลาย เมื่อศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด แต่หากไม่ได้ความจริงดังกล่าวหรือลูกหนี้นำสืบได้ว่าอาจจะชำระบน้ำดีทั้งหมด หรือมีเหตุอื่นที่ไม่สมควรให้ลูกหนี้ล้มละลายศาลจะมีคำพิพากษายกฟ้อง
7. หลังมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดแล้ว ลูกหนี้สามารถยื่นคำขอประเมินหนี้ซึ่งถ้าสำเร็จลูกหนี้ก็ไม่ถูกพิพากษาให้ล้มละลาย แต่ถ้าไม่สำเร็จหรือไม่มีการประเมินหนี้ ลูกหนี้จะถูกพิพากษาให้ล้มละลาย
8. การประชุมเจ้าหนี้ครั้งแรก มีขึ้นหลังจากศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้เด็ดขาดแล้ว เพื่อปรึกษาว่า จะยอมรับคำขอประเมินหนี้ของลูกหนี้ หรือควรขอให้ศาลมีพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย
9. หลังมีคำพิพากษาให้ล้มละลายแล้ว ลูกหนี้ยังอาจหลุดพ้นจากล้มละลายได้ เช่น โดยการประเมินหนี้ภายหลังล้มละลาย และโดยการปลดจากล้มละลาย
10. เมื่อลูกหนี้ถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดแล้ว เจ้าหนี้ทั้งหลายจะได้รับชำระหนี้ก็แต่ด้วยวิธียื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าหนี้ก้างงานพิทักษ์ทรัพย์ ซึ่งเจ้าหนี้ก้างงานพิทักษ์ทรัพย์เป็นผู้รับคำขอดังกล่าวและสอบถามล้วนแล้วทำความเห็นต่อศาลเพื่อมีคำสั่ง
11. การยึดหรืออายัดทรัพย์ของลูกหนี้ไว้ชั่วคราวในคดีแพ่งหรือตามหมายบังคับคดีในคดีแพ่งจะใช้ยันต์อเจ้าหนี้ก้างงานพิทักษ์ทรัพย์ได้ต่อเมื่อ การบังคับคดีสำเร็จบริบูรณ์ก่อนวันที่ลูกหนี้ถูกพิทักษ์ทรัพย์

12. เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์สามารถขอให้เพิกถอนการโอนทรัพย์สิน หรือการกระทำของลูกหนี้บางประการที่ได้กระทำไปก่อนถูกพิทักษ์ทรัพย์ได้

13. เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ มีอำนาจและหน้าที่ในการรวบรวมและจำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้ รวมทั้งทำการแบ่งทรัพย์สินแก่เจ้าหนี้ตามวิธีการที่กฎหมายกำหนด

14. เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ มีอำนาจ หน้าที่ในการบังคับคดีล้มละลายภายใต้การควบคุมดูแลของศาล และสามารถกระทำการบางอย่างได้ต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมเจ้าหนี้หรือกรรมการเจ้าหนี้ก่อน และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ยังมีอำนาจเป็นพนักงานสอบสวนในความผิดอาญาเกี่ยวกับการล้มละลาย

นอกจากนี้บุคคลล้มละลาย เจ้าหนี้ หรือผู้ได้รับความเสียหายมีอำนาจร้องคัดค้านการกระทำหรือคำวินิจฉัยใด ๆ ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต่อศาลได้

15. กรณีมีการแบ่งทรัพย์สินครึ่งที่สูด หรือไม่มีทรัพย์สินให้แบ่งแล้วเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีอำนาจร้องขอต่อศาลให้ปิดคดีล้มละลายไว้ชั่วคราว หรือขอศาลให้ยกเลิกการล้มละลายซึ่งจะทำให้ลูกหนี้หลุดพ้นจากการล้มละลายได้

16. การฟื้นฟูกิจการเป็นกระบวนการแก้ไขปัญหาของกิจการที่ประสบปัญหาทางการเงิน และมีลักษณะที่มีหนี้สินล้นพันตัว โดยกิจการที่เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการจะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายที่เรียกว่า การพักการบังคับชำระหนี้ (Automatic Stay)

17. แผนฟื้นฟูกิจการถือเป็นหัวใจของกระบวนการฟื้นฟูกิจการ เนื่องจากเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาของกิจการซึ่งต้องได้รับความเห็นชอบจากศาลและเจ้าหนี้

18. กระบวนการภายหลังศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการและตั้งผู้ทำแผนที่สำคัญคือการบริหารให้เป็นไปตามแผน การรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้ด้วยวิธีการติดตามทางหนี้ การเพิกถอนนิติกรรมที่กระทำไปแล้ว และการบอกเลิกลัญญาที่มีภาระเกินสมควร

19. การลิ้นสุดกระบวนการฟื้นฟูกิจการ มีได้ทั้งกรณีที่ศาลมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ หรือมีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ หรือมีคำสั่งให้พิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาด ซึ่งมีผลแตกร่างกันเป็นอย่างมาก

วัตถุประสงค์

เมื่อรับฟังการสอนเสริมแล้ว นักศึกษาสามารถ

1. อธิบายหลักเกณฑ์และเปรียบเทียบความแตกต่างในการขอให้ล้มละลายโดยเจ้าหนี้ทั่วไป และโดยเจ้าหนี้มีประกันได้
2. อธิบายเขตอำนาจศาล และสามารถยื่นฟ้องขอให้ล้มละลายต่อศาลได้อย่างถูกต้อง และอธิบายถึงการพิจารณาคดีล้มละลายได้
3. อธิบายถึงขั้นตอนและวิธีการเกี่ยวกับการพิทักษ์ทรัพย์ชั่วคราว และการพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดรวมถึงการดำเนินการภายหลังพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดได้
4. อธิบายถึงหลักเกณฑ์ และขั้นตอนในการประเมินหนี้ก่อนล้มละลายและหลังล้มละลาย รวมถึงคำพิพากษาให้ล้มละลายได้
5. อธิบายถึงหลักเกณฑ์ วิธีการ และผลของการปลดจากล้มละลายได้
6. อธิบายได้ว่า เจ้าหนี้ประเภทใดที่สามารถขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายได้บ้าง และอธิบายถึงขั้นตอนและวิธีการในการขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลาย รวมถึงผลของการไม่ยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายได้
7. อธิบายถึงผลของการล้มละลายเกี่ยวกับการที่ได้กระทำไปแล้ว รวมถึงการเพิกถอนการโอนทรัพย์สินหรือการกระทำที่ลูกหนี้ได้กระทำไปก่อนพิทักษ์ทรัพย์ได้
8. อธิบายถึงขั้นตอน และวิธีการในการรวบรวม และจำนวนรายทรัพย์สินของลูกหนี้รวมถึงการแบ่งทรัพย์สินในคดีล้มละลายได้
9. อธิบายถึงอำนาจ และหน้าที่ของเจ้าหนังานพิทักษ์ทรัพย์ในคดีล้มละลายได้
10. อธิบายถึงหลักเกณฑ์ วิธีการ ผลและเปรียบเทียบความแตกต่างของการปิดคดีล้มละลายและการยกเลิกการล้มละลายได้
11. อธิบายและวินิจฉัยกฎหมายเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้และการเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ได้อย่างถูกต้อง รวมถึงการพักรังคับชำระหนี้ผลและการพิจารณาผลการบังคับชำระหนี้ได้ถูกต้อง
12. อธิบายและวินิจฉัยกฎหมายเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาคดีฟื้นฟูกิจการของศาล กระบวนการภายหลังศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการและตั้งผู้นำแผนที่สำคัญได้ถูกต้อง
13. อธิบายและวินิจฉัยกฎหมายเกี่ยวกับการลิ้นสูดกระบวนการฟื้นฟูกิจการ ทั้งกรณีที่ศาลมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ หรือมีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ หรือมีคำสั่งให้พิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาดได้ถูกต้อง
14. อธิบายและวินิจฉัยกฎหมายเกี่ยวกับการอุทธรณ์และข้อจำกัดการอุทธรณ์คำสั่งศาลในการพิจารณาคดีฟื้นฟูกิจการได้ถูกต้อง

กิจกรรมการสอนเสริม

1. ประเมินผลก่อนสอนเสริมโดยใช้คำถามล้วน ๆ 3 – 5 คำถาม
2. อธิบายสาระลังเขปของโครงสร้างเนื้อหาในส่วนของกฎหมายล้มละลายพร้อมยกตัวอย่าง
3. ซักถามปัญหาผู้รับการสอนเสริม
4. เปิดโอกาสให้ผู้รับการสอนเสริมซักถาม
5. ประเมินผลหลังการสอนเสริม

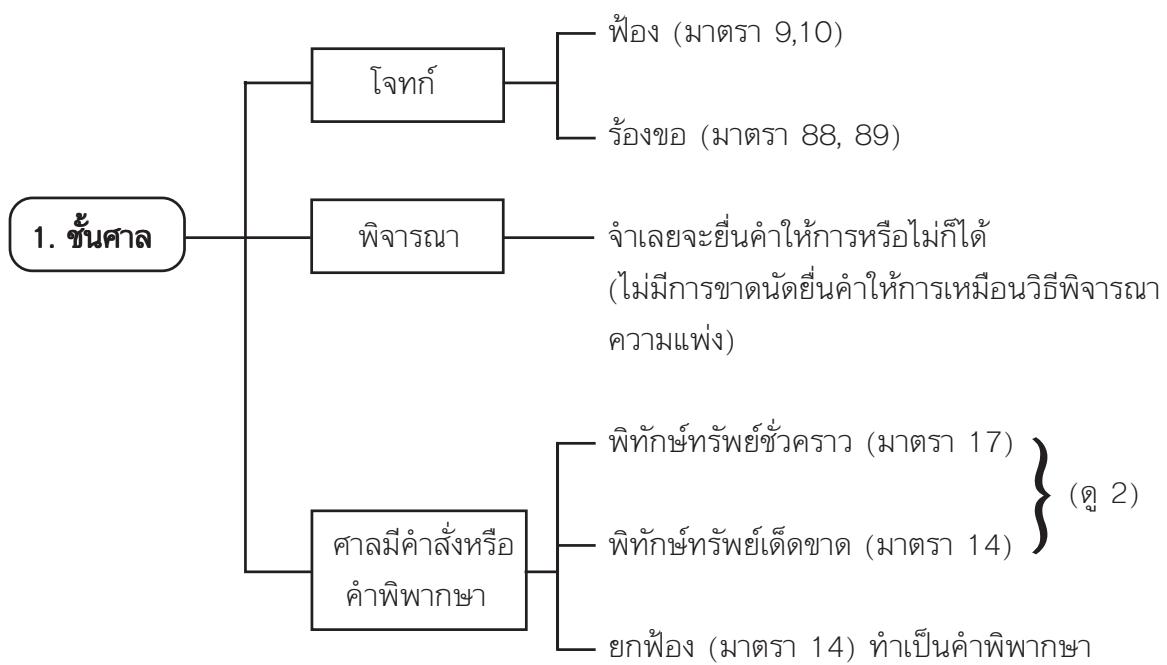
สื่อการสอนเสริม

1. ชุดการสอนเสริม
2. เอกสารโพสต์ทัศน์ประกอบการบรรยาย
3. แบบประเมินการสอนของอาจารย์สอนเสริม

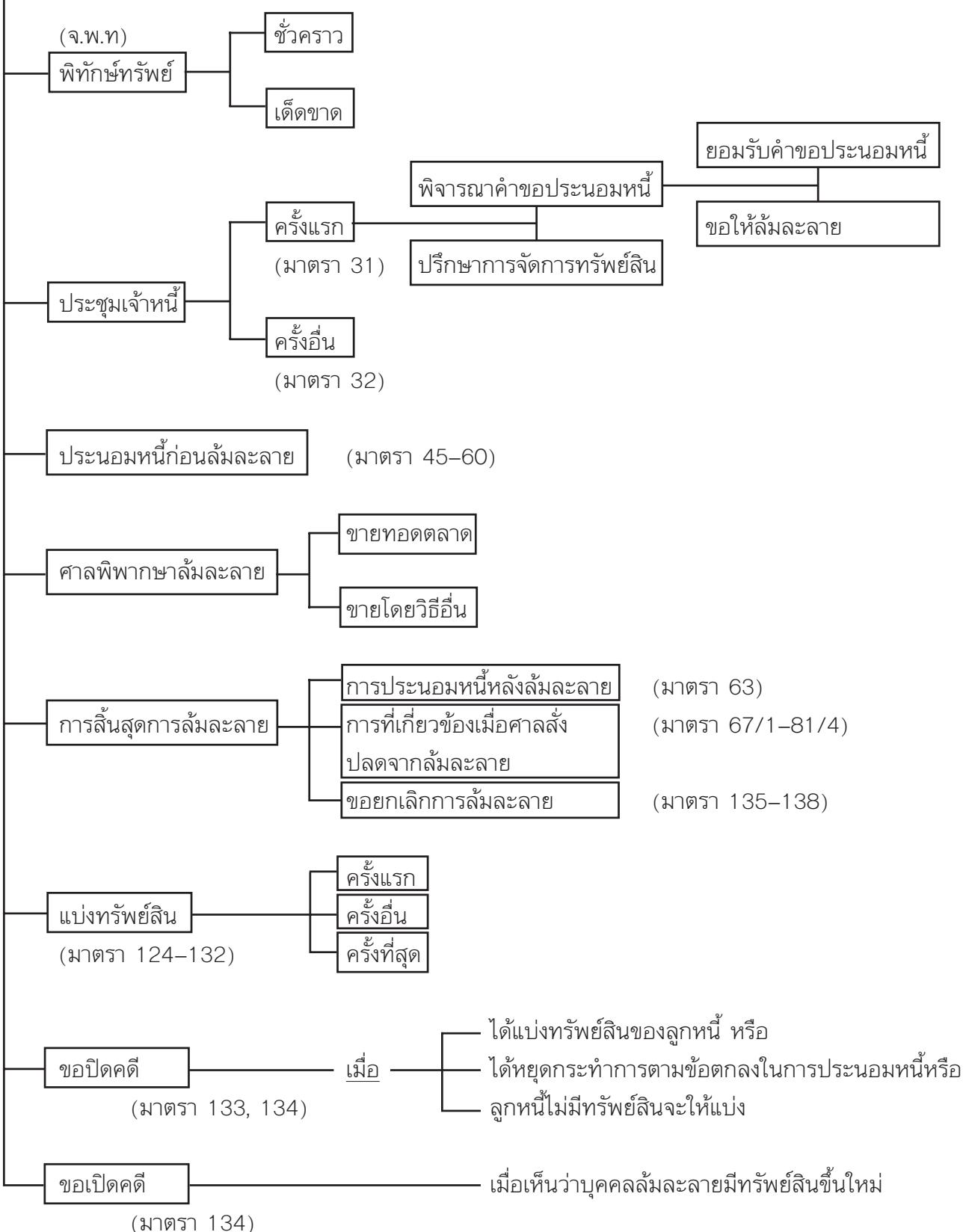
การประเมินผล

1. ลังเกตปฏิกริยา และการมีส่วนร่วมของผู้รับการสอนเสริม
2. ประเมินผลจากการวินิจฉัยปัญหาที่ซักถามผู้รับการสอนเสริม
3. ประเมินความคิดเห็นส่วนรวมของผู้เข้ารับการสอนเสริม
4. ประเมินผลการสอนของอาจารย์สอนเสริม

กระบวนการพิจารณาคดีล้มละลาย

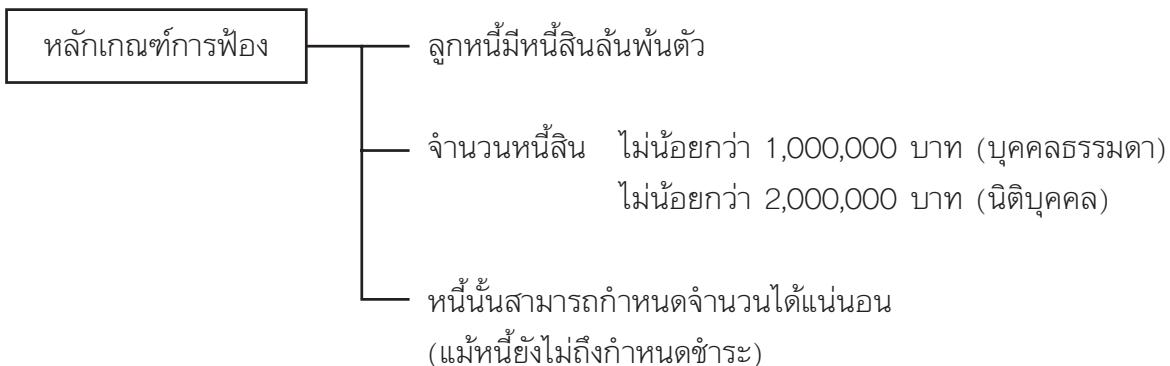

2. ขั้นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์

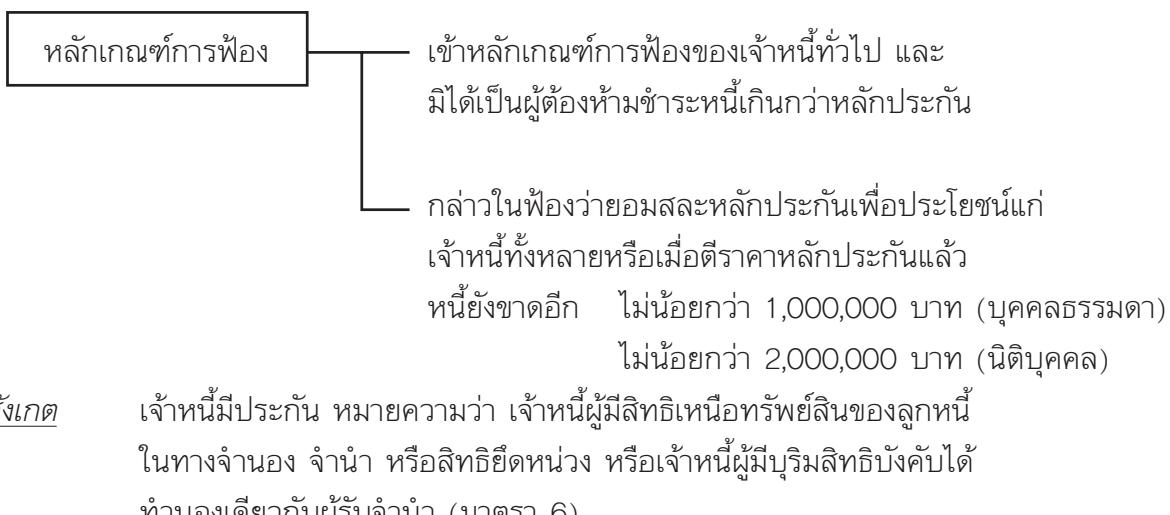

หลักเกณฑ์การฟ้องร้องคดีล้มละลาย :

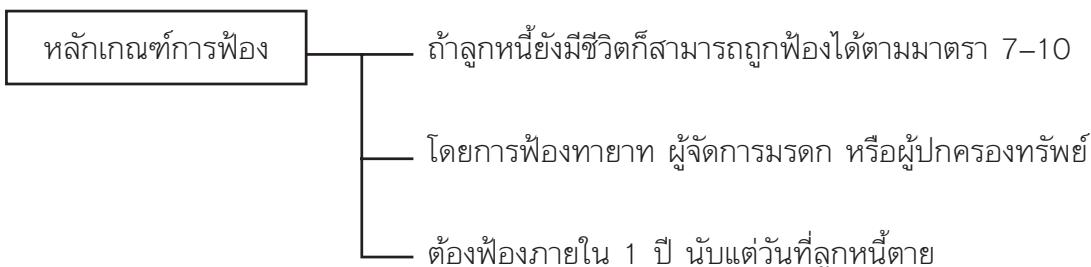
① เจ้าหนี้ทั่วไป (มาตรา 7–9)

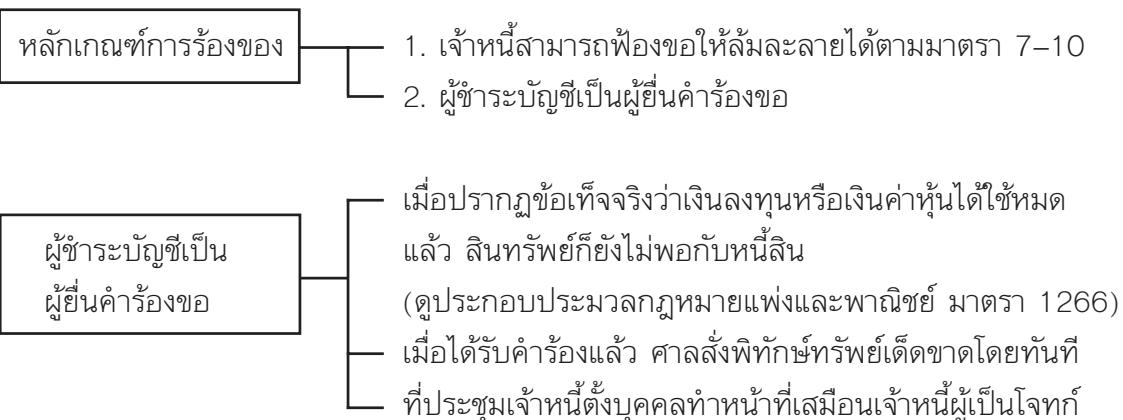
② เจ้าหนี้มีประกัน (มาตรา 7–10)

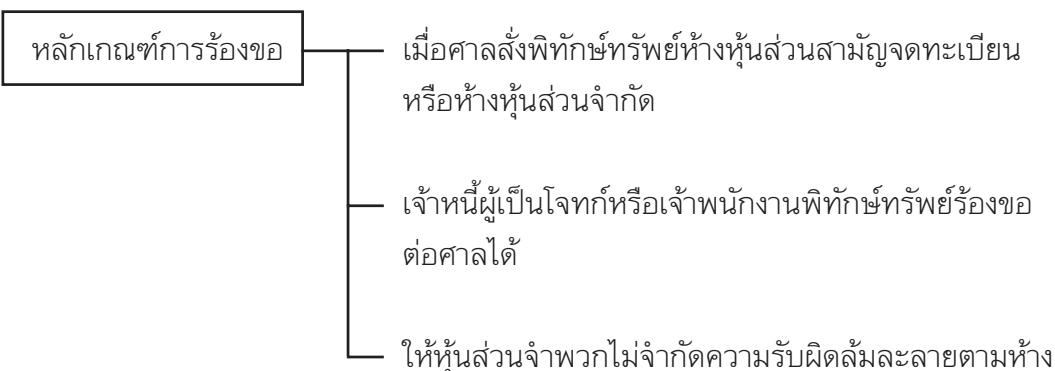
③ กรณีลูกหนี้ตาย (มาตรา 82, 83)

4. กรณีลูกหนี้เป็นนิติบุคคล (มาตรา 88)

5. กรณีหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิด (มาตรา 89)

เขตอำนาจศาลในการยื่นคำฟ้องหรือคําร้องขอให้ล้มละลาย (มาตรา 150)

ในปัจจุบันศาลล้มละลายกลางมีเขตอำนาจศาลทั่วราชอาณาจักร เนื่องจากศาลล้มละลายกลางภาคยังไม่เปิดทำการ ในระหว่างนี้ การยื่นคำฟ้องหรือคําร้องขอจะยื่นต่อศาลจังหวัดที่ลูกหนี้ภัยมีสำเนาอยู่ในเขตศาลหรือประกอบธุรกิจอยู่ในเขตไม่ว่าด้วยตนเองหรือโดยตัวแทน ในขณะที่ยื่นคำฟ้องหรือร้องขอ หรือภายในกำหนดเวลาหนึ่งปีก่อนนั้นก็ได้ ซึ่งศาลล้มละลายกลางอาจทำการไต่สวน นั่งพิจารณาและพิพากษาดี ณ ศาลจังหวัดนั้น หรือศาลล้มละลายกลางตามแต่จะเห็นสมควร (มาตรา 5, 6 และ 30 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. 2542)

การพิทักษ์ทรัพย์

1. พิทักษ์ทรัพย์ชั่วคราว (มาตรา 17)
2. พิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด (มาตรา 14)

พิทักษ์ทรัพย์ชั่วคราว เป็นวิธีชั่วคราวก่อนศาลวินิจฉัยซึ่งขาดคดี ซึ่งมาตรา 17 ใช้คำว่า “ก่อนศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาด” และศาลลั่งได้เมื่อคดีมีมูล กล่าวคือ มีมูลในทางจะได้ข้อเท็จจริงตามมาตรา 9 หรือมาตรา 10 นั่นเอง ดังนั้น การพิทักษ์ทรัพย์ชั่วคราวจึงมีได้เฉพาะในศาลขั้นต้นเท่านั้น

ส่วนการพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด เกิดเมื่อศาลเลือกการพิจารณาแล้ว และได้ความจริงตามมาตรา 9 หรือมาตรา 10 และลูกหนี้ไม่สามารถนำลีบได้ว่าอาจชำระบนได้ทั้งหมด และไม่มีเหตุอื่นที่ไม่ควรให้ลูกหนี้ล้มละลาย (มาตรา 14) ดังนั้น การพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดจึงเป็นการวินิจฉัยซึ่งขาดคดีอย่างคําพิพากษา (มาตรา 62) จึง สามารถอนุทธรณ์ภัยได้ทันที

อนึ่ง ตาม พรบ. ล้มละลายมาตรา 6 คำว่า “พิทักษ์ทรัพย์” หมายความถึงพิทักษ์ทรัพย์ลินไม่ว่าเด็ดขาด หรือชั่วคราว

ผลของการพิทักษ์ทรัพย์ช่วงครัวและเด็ขาด

- เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีอำนาจเข้ายึดทรัพย์ลินของลูกหนี้ตามมาตรา 19 (จะขายทรัพย์ลินไม่ได้จนกว่าศาลจะได้มีคำพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย)
- เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แต่ผู้เดียวมีอำนาจจัดการและจำหน่ายทรัพย์ลินของลูกหนี้ รวมรวม รับเงิน หรือทรัพย์ลินของลูกหนี้ ตลอดจนประนีประนอมยอมความ ฟ้องร้อง หรือต่อสู้คดีเกี่ยวกับทรัพย์ลินของลูกหนี้ (มาตรา 22)
  - เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เข้าว่าคดีแพ่งทั้งปวงที่เกี่ยวกับทรัพย์ลินของลูกหนี้ที่อาจขอรับชำระได้ในคดีล้มละลาย ที่ค้างพิจารณาในศาลขณะมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ (มาตรา 25)
  - ลูกหนี้เกิดหนี้ที่และถูกจำคัดลิทธิบางประการ เช่น ต้องลงมือบทรัพย์ลินตาม มาตรา 23 หรือห้ามกระทำการเกี่ยวกับทรัพย์ลินหรือกิจกรรมตามมาตรา 24 เป็นต้น
  - เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีหน้าที่โฆษณาคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ (มาตรา 28)
  - ผลตามกฎหมายอื่น เช่น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193 ซึ่งลูกหนี้ไม่อาจถือเอาประโยชน์จากเงื่อนเวลาได้ต่อไป

ผลของการพิทักษ์ทรัพย์เด็ขาด

- เจ้าหนี้จะฟ้องลูกหนี้เป็นคดีแพ่งเกี่ยวกับหนี้ลินที่อาจขอรับชำระได้ ในคดีล้มละลาย หรือฟ้องลูกหนี้เป็นคดีล้มละลายอีกไม่ได้
  - เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีหน้าที่โฆษณาคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ขาดในราชกิจจานุเบกษา และหนังสือพิมพ์ รวมถึงกำหนดวันเวลาให้เจ้าหนี้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ด้วย ตามมาตรา 28
  - เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีหน้าที่บางอย่างในการณ์ค่าลิขิตมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ขาด เช่น การประชุมเจ้าหนี้ครั้งแรก (มาตรา 31) และครั้งอื่น (มาตรา 32) การยื่นคำชี้แจงเกี่ยวกับกิจการและทรัพย์ลินของลูกหนี้ (มาตรา 30) การได้ส่วนลูกหนี้โดยเบ็ดเตล็ด (มาตรา 42) การประนอมหนี้ เป็นต้น
  - ลูกหนี้สามารถยื่นคำขอประนอมหนี้ก่อนล้มละลายได้
  - ลูกหนี้อุทธรณ์คำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ขาดได้

ข้อแตกต่างระหว่างการพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดและพิทักษ์ทรัพย์ชั่วคราว

การพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด	การพิทักษ์ทรัพย์ชั่วคราว
<ul style="list-style-type: none"> – เมื่อมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดแล้ว เจ้าหนี้จะฟ้องลูกหนี้เป็นคดีล้มละลาย หรือคดีแพ่งอันเกี่ยวกับหนี้ซึ่งอาจขอรับชำระตาม พรบ.ล้มละลายอีกไม่ได้ (มาตรา 15 และ มาตรา 26) 	<ul style="list-style-type: none"> – เมื่อพิทักษ์ทรัพย์ชั่วคราวแล้ว ลูกหนี้ยังอาจจะถูกฟ้องเป็นคดีล้มละลายหรือคดีแพ่งอันเกี่ยวกับหนี้ซึ่งอาจขอรับชำระในคดีล้มละลายอีกได้ (มาตรา 15 และ มาตรา 26)
<ul style="list-style-type: none"> – เมื่อมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดเจ้าพนักงานต้องนัดประชุมเจ้าหนี้ครั้งแรกโดยเร็วที่สุด เพื่อบรึกษาว่า จะยอมรับคำขอประกันหนี้หรือจะขอให้ลูกหนี้ล้มละลาย และปรึกษาวิธีจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ (มาตรา 31) 	<ul style="list-style-type: none"> – การพิทักษ์ทรัพย์ชั่วคราวไม่ต้องดำเนินการดังกล่าว
<ul style="list-style-type: none"> – ในคำโฆษณาคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดนั้นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องแจ้งกำหนดเวลาให้เจ้าหนี้ทั้งหลายเสนอคำขอรับชำระหนี้ ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ด้วย (มาตรา 28) 	<ul style="list-style-type: none"> – ในกรณีโฆษณาคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ชั่วคราวไม่ต้องแจ้งกำหนดเวลาให้เจ้าหนี้เสนอคำขอรับชำระหนี้ (มาตรา 28)
<ul style="list-style-type: none"> – เมื่อมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดแล้ว ลูกหนี้ต้องไปสถาบันตัวต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์และยื่นคำชี้แจงเกี่ยวกับหุ้นส่วนภัยใน 24 ชั่วโมง นับแต่ทราบคำสั่งและยื่นคำชี้แจงเกี่ยวกับกิจการ และทรัพย์สินภัยใน 7 วัน นับแต่ทราบคำสั่ง (มาตรา 30) 	<ul style="list-style-type: none"> – การพิทักษ์ทรัพย์ชั่วคราวลูกหนี้ไม่ต้องกระทำดังกล่าว
<ul style="list-style-type: none"> – หลังพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด หากการประกันหนี้สำเร็จ ลูกหนี้ก็ไม่ล้มละลาย หากไม่สำเร็จ ศาลจะพิพากษาให้ล้มละลาย ศาลมีเพิกถอนหรือแก้ไข คำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดไม่ได้ นอกจากการอุทธรณ์ หรือฎีกาต่อศาลสูงเท่านั้น 	<ul style="list-style-type: none"> – ศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ชั่วคราว เนื่องจากเห็นว่า คดีมีมูล ดังนั้นต่อมาก็มีเหตุสมควรอื่นที่จะเปลี่ยนแปลงแก้ไข ศาลมีอำนาจถอนคำสั่งดังกล่าวได้ (มาตรา 18)

การสื้นสุดการล้มละลาย

- คอลอุทธรณ์หรือคอลภูมิ ยกฟองเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์ (ในกรณีที่มีการอุทธรณ์ ภูมิคำลั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด)

1. **การประเมินหนี้** คือ การที่ลูกหนี้ตกลงกับเจ้าหนี้ในเรื่องหนี้สิน โดยวิธีขอชำระนี้แต่เพียงบางส่วนหรือโดยวิธีอื่น (มาตรา 45)

1. การประเมินหนี้ก่อนล้มละลาย

(มาตรา 45–60)

ขั้นเจ้านักงานพิทักษ์ทรัพย์

ขั้นศาล

– ลูกหนี้ยื่นคำขอประเมินหนี้เป็นหนังสือต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ยื่นคำชี้แจงเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือภัยในเวลาที่เจ้านักงานพิทักษ์ทรัพย์กำหนด (มาตรา 45)

– เจ้านักงานพิทักษ์ทรัพย์เรียกประชุมเจ้าหนี้ปรึกษาลงมติพิเศษว่าจะยอมรับคำขอประเมินหนี้หรือไม่ (ถ้ายอมรับก็ยังไม่ผูกมัดเจ้าหนี้ทั้งหลายจนกว่าศาลมีคำลั่งเห็นชอบ)

– ลูกหนี้ขอแก้ไขคำขอประเมินหนี้ได้ถ้าเจ้านักงานพิทักษ์ทรัพย์เห็นว่าจะเป็นประโยชน์แก่เจ้าหนี้ทั่วไป (มาตรา 47)

– เจ้าหนี้ที่ไม่มาประชุมดังกล่าวออกเสียงโดยทำเป็นหนังสือได้ แต่ต้องให้เจ้านักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้รับก่อนวันประชุม (มาตรา 48)

– เมื่อเจ้าหนี้ลงมติพิเศษยอมรับคำขอประเมินหนี้แล้ว ลูกหนี้หรือเจ้านักงานพิทักษ์ทรัพย์มีอำนาจขอให้ศาลมั่นว่าเห็นชอบด้วย หรือไม่ (มาตรา 49)

– หลังจากศาลมีคำลั่งเห็นชอบด้วยกับการประเมินหนี้แล้ว ให้เจ้านักงานพิทักษ์ทรัพย์โฆษณาในราชกิจจานุเบกษาและในหนังสือพิมพ์รายวันไม่น้อยกว่า 1 ฉบับ ภายใน 7 วัน นับแต่วันศาลลั่ง (มาตรา 55)

– ให้เจ้านักงานพิทักษ์ทรัพย์ยื่นรายการเกี่ยวกับการประเมินหนี้ กิจกรรมทรัพย์สินและความพฤติของลูกหนี้ต่อศาลไม่น้อยกว่า 3 วันก่อนวันพิจารณา (มาตรา 50)

– ลูกหนี้ขอแก้ไขคำขอประเมินหนี้ได้ ถ้าศาลเห็นว่าจะเป็นประโยชน์แก่เจ้าหนี้ทั่วไป (มาตรา 47)

– ห้ามศาลพิจารณาคำขอประเมินหนี้ จนกว่าจะได้ส่วนลูกหนี้โดยเบิดเผยแล้ว เว้นแต่ ตามข้อยกเว้นมาตรา 51

– ให้ศาลพิจารณารายการของเจ้านักงานพิทักษ์ทรัพย์และข้อคัดค้านของเจ้าหนี้ (ถ้ามี) (มาตรา 52)

– ห้ามศาลเห็นชอบกับการประเมินหนี้ กรณีการประเมินหนี้ไม่มีข้อความให้ใช้หนี้ก่อนหลังตามมาตรา 130 หรือการประเมินหนี้ไม่เป็นประโยชน์แก่เจ้าหนี้ทั่วไป หรือทำให้เจ้าหนี้ได้เปรียบเสียเปรียบกัน หรือทำให้ลูกหนี้ล้มละลายแล้ว ไม่มีเหตุจะปลดลูกหนี้จากล้มละลายได้เลย (มาตรา 53)

– ถ้าจะปลดลูกหนี้จากล้มละลายได้ก็แต่โดยมีเงื่อนไข หากศาลจะเห็นชอบกับการประเมินหนี้ต้องให้ลูกหนี้ให้ประกันไม่น้อยกว่า 1 ใน 4 ของหนี้ไม่มีประกันที่เจ้าหนี้อาจขอรับชำระได้ (มาตรา 54)

1. คำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดยกเลิกไปในตัวลูกหนี้ มีอำนาจจัดการทรัพย์สินดังเดิม เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ยังมีหน้าที่ดูแลให้ลูกหนี้ปฏิบัติตาม ข้อ pronommhn หรือร้องต่อศาลขอยกเลิกการpronommhn ได้
2. การpronommhnที่เจ้าหนี้ไม่มีมติพิเศษยอมรับ และศาลเห็นชอบแล้วผู้กุมด้วยเจ้าหนี้ในหนี้ที่อาจขอรับชำระได้ทั้งหมดไม่ว่าเจ้าหนี้นั้นได้ยื่นคำขอรับ ชำระหนี้ไว้หรือไม่ แต่ไม่ผูกมัดหนี้ตามมาตรา 77 เว้นแต่เจ้าหนี้นั้นจะยินยอมด้วยในการpronommhn
3. เจ้าหนี้หรือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ มีอำนาจขอศาลให้บังคับลูกหนี้หรือผู้ค้ำประกันให้ปฏิบัติตามข้อที่pronommhnได้โดยไม่ต้องฟ้องร้องกันใหม่
4. การpronommhnไม่ทำให้หุ้นส่วนหรือบุคคลที่รับผิดร่วมกับลูกหนี้ หรือค้ำประกันหรืออญโญในลักษณะอย่างผู้ค้ำประกันของลูกหนี้หลุดพ้นความรับผิดไปด้วย

- การpronommhnไม่ได้รับความเห็นชอบเนื่องจากที่ประชุมเจ้าหนี้ไม่ยอมรับ ศาลไม่เห็นชอบด้วย (มาตรา 45) (มาตรา 46)
- ศาลจะพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลายต่อไป (มาตรา 61)

ข้อลักษณะ :

1. เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะเรียกประชุมเจ้าหนี้ครั้งแรกตามมาตรา 31 เพื่อลบติว่าจะยอมรับ “คำขอ pronommhn” หรือไม่ และมติดังกล่าว ต้องเป็นมติพิเศษ (มาตรา 45 วรรค 3 และมาตรา 6)
2. การลงมติยอมรับคำขอpronommhnดังกล่าวจะผูกมัดเจ้าหนี้ทั้งหลายในหนี้ ซึ่งอาจขอรับชำระได้ต่อเมื่อได้รับการยอมรับจากที่ประชุมเจ้าหนี้ และศาลเห็นชอบด้วย (มาตรา 46 และ มาตรา 56)

การยกเลิกการประนอมหนี้ (มาตรา 60)

เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์หรือเจ้าหนี้มีคำขอ ศาลเมื่ออำนาจยกเลิกการประนอมหนี้และพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลายได้ หากปรากฏข้อเท็จจริงใดข้อเท็จจริงหนึ่งต่อไปนี้

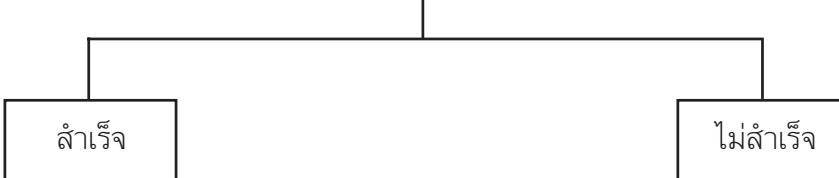
1. ลูกหนี้ผิดนัดไม่ชำระหนี้ตามที่ได้ตกลงไว้ในการประนอมหนี้
2. ปรากฏแก่ศาลมีพยานหลักฐานว่า การประนอมหนี้ด้านในต่อไปจะไม่ยุติธรรม หรือเนินข้ากินสมควร
3. การที่ศาลได้มีคำสั่งเห็นชอบด้วยเป็นการถูกหลอกหลวงโดยทุจริต

การที่ศาลลงเงินของกับการประนอมหนี้ดังกล่าว ไม่กระทบถึงการที่ได้ทำไป
แล้วตามข้อประนอมหนี้นั้น

2. การประนอมหนี้หลังล้มละลาย (มาตรา 63)

- ให้นำหลักการประนอมหนี้ก่อนล้มละลายมาใช้
- เกิดขึ้นเมื่อศาลได้พิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลายแล้ว ซึ่งลูกหนี้จะขอประนอมหนี้หลังล้มละลายอีกครั้งได้ แต่ห้ามขอประนอมหนี้ภายใน 3 เดือนนับแต่วันที่การขอประนอมหนี้ครั้งสุดท้ายไม่เป็นผล

ผลการประนอมหนี้หลังล้มละลาย

- ศาลจะลั่งยกเลิกล้มละลายและลั่งให้ลูกหนี้มีอำนาจจัดการทรัพย์สิน หรือลั่งตามที่เห็นสมควร

- ศาลจะลั่งยกคำร้องขอประนอมหนี้

ข้อลั่งเกต

การประนอมหนี้หลังล้มละลายไม่จำต้องมีการประนอมหนี้ก่อนล้มละลายมาก่อน

การขอให้ศาลพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย (มาตรา 61)

เมื่อศาลลั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้เด็ดขาดแล้ว และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์รายงานว่าที่ประชุมเจ้าหนี้ใน การประชุมเจ้าหนี้ครั้งแรกหรือในคราวที่เลื่อนไป

1. ลงมติขอให้ศาลพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลายหรือ
2. ไม่ลงมติประการใด หรือ
3. ไม่มีเจ้าหนี้ไปประชุม หรือ
4. การประนองหนี้ไม่ได้รับความเห็นชอบ

(ผ)

- ให้ศาลพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย
- เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีอำนาจขายทรัพย์สินที่ยึดไว้ได้ (มาตรา 19,123)
- เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีอำนาจจัดการทรัพย์สินของผู้ล้มละลายเพื่อแบ่งแก่เจ้าหนี้

(2)

การลดจากล้มละลาย

เมื่อศาลได้พิพากษาให้ล้มละลายแล้ว บุคคลล้มละลายอาจได้รับการลดจากล้มละลายเมื่อมีเหตุตาม มาตรา 71 คือ (1) ได้แบ่งทรัพย์สินชำระบอกให้แก่เจ้าหนี้ที่ได้ขอรับชำระหนี้ไว้แล้วไม่น้อยกว่าวันละห้าสิบและ (2) ลูกหนี้ไม่เป็นบุคคลล้มละลายทุจริต หรือเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามมาตรา 81/1 ที่บัญญัติว่า บุคคลธรรมดานั่งศาลมีพิพากษาให้ล้มละลายแล้วให้ลดบุคคลนั้นจากล้มละลายทันทีที่พ้นกำหนดระยะเวลาสามปีนับแต่วันที่ศาลมีพิพากษาให้ล้มละลาย

ผลของคำสั่งปลดจากล้มละลาย

- ① บุคคลล้มละลายหลุดพ้นจากการเป็นบุคคลล้มละลาย และกลับมีอำนาจจัดการทรัพย์สิน และกิจการของตนอีกครั้งหนึ่ง
- ② บุคคลล้มละลายหลุดพ้นจากหนี้สินทั้งปวงอันเพิ่งขอรับชำระได้ เว้นแต่
  - หนี้เกี่ยวกับภาษีอากร หรือจังกอบของรัฐบาลหรือเทศบาล
  - หนี้ที่เกิดโดยความทุจริต ฉ้อโกงของบุคคลล้มละลาย หรือหนี้ซึ่งเจ้าหนี้ไม่ได้เรียกร้องเนื่องจากความทุจริตฉ้อโกง ซึ่งบุคคลล้มละลายมีส่วนเกี่ยวข้องสมรู้ (มาตรา 77)

ข้อลังกอก

1. หนี้ที่ไม่อาจขอรับชำระได้ ผู้ล้มละลายไม่หลุดพ้น
2. คำสั่งปลดจากล้มละลาย ไม่ทำให้ผู้เป็นหุ้นส่วนกับบุคคลล้มละลาย หรือรับผิดชอบกับบุคคลล้มละลาย หรือผู้ค้ำประกัน หรืออยู่ในลักษณะอย่างผู้ค้ำประกันของบุคคลล้มละลายหลุดพ้นไปด้วย (มาตรา 78)
3. บุคคลล้มละลายมีหน้าที่บางประการตามมาตรา 79 และ 80

การเพิกถอนคำสั่งปลดจากล้มละลาย

เมื่อเข้ากรณี

1. บุคคลล้มละลายไม่ช่วยเจ้าหนี้ในการพิทักษ์ทรัพย์ ในการจำหน่ายและแบ่งทรัพย์สิน ตามมาตรา 79
2. ไม่ปฏิบัติตาม มาตรา 80

คำสั่งเพิกถอนดังกล่าว มีผลทำให้ลูกหนี้กลับเป็นบุคคลล้มละลายเช่นเดิม แต่ไม่กระทบการที่ได้ทำไปภายหลังการปลดจากล้มละลายถึงเวลาเพิกถอนนั้น

③ การยกเลิกการล้มละลาย

เป็นวิธีการที่ทำให้ลูกหนี้ลุดพ้นจากการล้มละลาย และทำให้คดีล้มละลายถึงที่สุด บุคคลผู้มีสิทธิขอให้ศาลยกเลิกการล้มละลาย คือ

1. ผู้มีส่วนได้เสีย
2. เจ้าหนี้

เหตุที่จะขอให้ศาลยกเลิกการล้มละลาย (มาตรา 135)

1. เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ไม่สามารถดำเนินการให้ได้ผล เพื่อประโยชน์ของเจ้าหนี้ทั้งหลาย เพราะเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์ไม่ช่วยหรือเลี่ยค่าธรรมเนียม ค่าใช้จ่าย หรือวางแผนประกันตามที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เรียกร้อง และไม่มีเจ้าหนี้อื่นกระทำการดังกล่าว ภายใน 1 เดือน นับแต่วันที่เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์จะเลี้ยดังกล่าว
2. ลูกหนี้ไม่ควรภูมิพิพากษาให้ล้มละลาย
3. หนี้สินของบุคคลล้มละลายได้ชาระหนี้เต็มจำนวนแล้ว ถ้าลูกหนี้ปฏิเสธหนี้แต่ยอมทำสัญญาและให้ประกันว่าจะใช้เงินเต็มจำนวนและค่าธรรมเนียมสำหรับหนี้รายนั้น หรือกรณีหากเจ้าหนี้ไม่พบ แต่นำเงินเต็มจำนวนมาลงค่าล ก็ถือว่าหนี้ได้ชาระเต็มจำนวนแล้ว
4. เมื่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้แบ่งทรัพย์ครึ่งที่สูดแล้ว หรือไม่มีทรัพย์สินจะแบ่งให้เจ้าหนี้และจากนั้นภายใน 10 ปี เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ก็ไม่อาจรวบรวมทรัพย์สินได้อีก และไม่มีเจ้าหนี้มาก่อนให้รวมทรัพย์สิน

ข้อลั้งเกต นอกจากการยกเลิกตาม มาตรา 135 แล้ว ยังมีการเลิกการล้มละลายตามมาตรา 63 อีกด้วย เมื่อศาลเห็นชอบด้วยกับการประนอมหนี้ภายหลังล้มละลาย

ผลของการยกเลิกการล้มละลาย

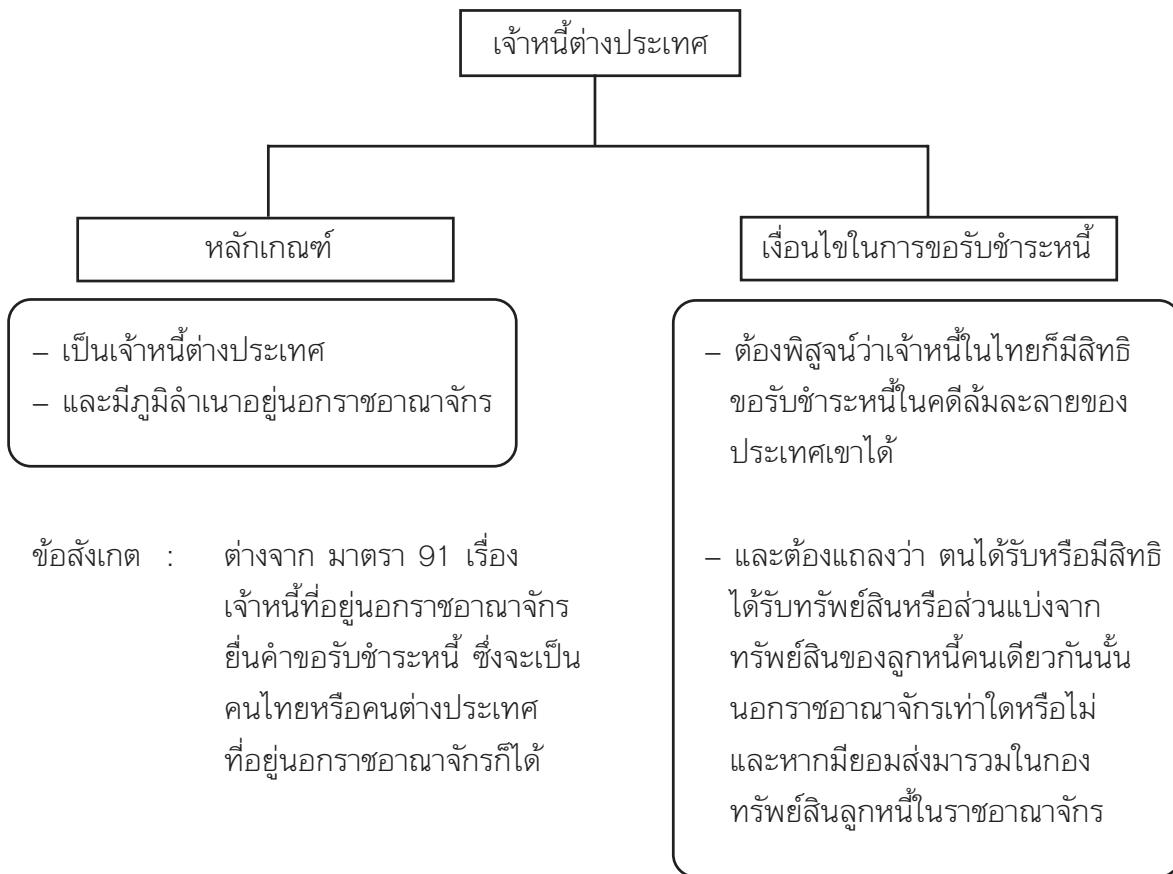
1. คำลั้งยกเลิกตามมาตรา 135(1) หรือ (2) ไม่ทำให้ลูกหนี้หลุดพ้นจากหนี้สินแต่อย่างใด (มาตรา 136) หากเป็นคำลั้งยกเลิกตามมาตรา 135(3) หรือ (4) ลูกหนี้ยอมหลุดพ้นจากหนี้สินทั้งปวง เว้นแต่หนี้สินที่ไม่อาจชำระได้ในคดีล้มละลาย
2. คำลั้งยกเลิกการล้มละลายไม่กระทบถึงการได้ที่ศาลหรือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ทำไปแล้ว ส่วนทรัพย์สินของบุคคลล้มละลายให้ตกแก่บุคคลที่ศาลกำหนด ถ้าไม่กำหนดไว้ คืนแก่บุคคลล้มละลาย (มาตรา 137)

การขอรับชำระบหนี้

1. เจ้าหนี้ทั่วไป

คำขอรับชำระบหนี้ต้องทำตามแบบพิมพ์ มีบัญชีแสดงรายละเอียดของหนี้ลินและมีข้อความระบุถึงหลักฐานประกอบหนี้ และทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ได้รับไว้เป็นประกัน หรือตกลอยู่ในความครอบครองของเจ้าหนี้ (มาตรา 91 วรรค 2)

2. เจ้าหนี้ต่างประเทศ (มาตรา 178)

3. ลูกหนี้ร่วมหรือผู้ค้ำประกันหรือผู้ค้ำประกันร่วม (มาตรา 101)

- ยื่นคำขอรับชำระบหนี้ได้ตามล้วนที่ตนมีลิทธิໄລ่เบี้ย เว้นแต่เจ้าหนี้ได้ใช้ลิทธิขอรับชำระบหนี้ไว้แล้วเต็มจำนวน

ข้อลังก់ การยื่นคำขอรับชำระบหนี้ดังกล่าวอนุโลมใช้กับบุคคลที่อยู่ในลักษณะเดียวกันนี้ด้วย ได้แก่ ผู้รับอาวัล ผู้ลักษณะด้วยเงิน เป็นต้น

หนี้ที่อาจขอรับชำระได้ในคดีล้มละลาย

เจ้าหนี้ไม่มีประกัน (มาตรา 94)

หลัก

มูลหนี้ได้แก่ตามที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ ขอรับชำระได้
(แม้ว่าหนี้นั้นจะยังไม่ถึงกำหนดชำระหรือมีเงื่อนไขก็ตาม)

เว้นแต่

1. หนี้ที่เกิดโดยฝ่าฝืนกฎหมาย คุ้มครองอันดี หรือที่ฟ้องร้องบังคับคดีไม่ได้
2. หนี้ที่เจ้าหนี้ได้รู้ถึงการที่ลูกหนี้มีหนี้ลินล้นพ้นตัวแล้วยังยอมให้ลูกหนี้กระทำ
แต่ไม่รวมถึงหนี้ที่เจ้าหนี้ยอมให้กระทำขึ้นเพื่อให้กิจการของลูกหนี้ดำเนินต่อไปได้

เจ้าหนี้มีประกัน (มาตรา 95,96)

มีทางเลือก 2 ทางคือ

1. บังคับชำระหนี้กับหลักทรัพย์ที่เป็นหลักประกัน ที่ลูกหนี้ให้ไว้ก่อนถูกพิทักษ์ทรัพย์โดยไม่ต้องขอรับชำระหนี้แต่มีเงื่อนไขว่าต้องยอมให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตรวจสอบทรัพย์ลินนั้น หรือ
2. ขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลาย โดยมีเงื่อนไขดังนี้
  - (1) ยอมลслะทรัพย์ลินที่เป็นหลักประกัน และขอรับชำระหนี้เต็มจำนวน
  - (2) ขอรับชำระหนี้ที่ขาดอยู่ เมื่อได้บังคับเอาแก่หลักประกันแล้ว
  - (3) ขอรับชำระหนี้ที่ขาด เมื่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้ขายทอดตลาดทรัพย์ลินหลักประกันแล้ว
  - (4) ขอรับชำระหนี้ที่ยังขาดอยู่ หลังจากตีราคาทรัพย์ลินหลักประกันแล้วอย่างไร ก็ตามเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีอำนาจใจตกลงตามราคานั้นได้ถ้าเห็นว่าราคา ไม่สมควรหรือขายทรัพย์ลินที่เป็นหลักประกันโดยวิธีที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์และเจ้าหนี้ตกลงกันถ้าไม่ตกลงกัน ขายทอดตลาดก็ได้ โดยไม่ให้เสียหายแก่เจ้าหนี้

ข้อลงภาค

เจ้าหนี้มีประกันที่จะขอรับชำระหนี้ดังกล่าวต้องเป็นเจ้าหนี้ที่ไม่ได้เป็นผู้ต้องห้าม
มิให้บังคับการชำระหนี้เอาแก่ทรัพย์ลินของลูกหนี้กินกว่าตัวทรัพย์ที่เป็นหลักประกัน กำหนดเวลาในการยื่นคำขอรับชำระหนี้ภายใน 2 เดือน

ผลของการไม่ยื่นคำขอรับชำระหนี้หรือยื่นเกินกำหนดเวลา

- กรณีเจ้าหนี้ที่ต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้นั้น ถ้าไม่ยื่นภายในกำหนดเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ เจ้าหนี้นั้น ย่อมหมดสิทธิที่จะได้รับชำระหนี้จากการทุนทรัพย์ลินของลูกหนี้ในคดีล้มละลาย (แม้จะเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา) และสำหรับกรณีเจ้าหนี้มีประกันย่อมูลค่าทรัพย์ลินอันเป็นหลักประกันซึ่งลูกหนี้ได้ให้ไว้ก่อนถูกพิทักษ์ทรัพย์ แต่ต้องยอมให้เจ้าหนี้กักงานพิทักษ์ทรัพย์ตรวจสอบทรัพย์ลินนั้น (มาตรา 95)

- อย่างไรก็ตามหนี้นั้นยังคงมีอยู่ในส่วนของกฎหมายแพ่ง และหากลูกหนี้หลุดพ้นจากการล้มละลาย เช่น หลุดพ้นตามมาตรา 135 (1) หรือ (2) (มาตรา 136) หรือศาลอุทธรณ์ศาลฎีกายกฟ้องเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์ ในกรณี ที่มีการอุทธรณ์ฎีกากำลังพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดเจ้าหนี้นั้นสามารถฟ้องลูกหนี้เป็นคดีแพ่งหรือคดีล้มละลายได้อีก

การขอรับชำระหนี้ตามกฎหมายแก้ไขใหม่

เนื่องจากได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ โดยพระราชบัญญัติ ล้มละลาย (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2548 ในหลายประเด็น ที่สำคัญคือในเรื่องระยะเวลาและวิธีการขอรับชำระหนี้สำหรับคดีที่ยื่นฟ้องตั้งแต่วันที่ 27 สิงหาคม 2558 เป็นต้นไป จึงให้นักศึกษาได้ศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

1. เรื่องระยะเวลาและวิธีการขอรับชำระหนี้

แต่เดิมนั้นได้ศึกษากันมาในหน่วยที่ 12 ตอนที่ 12.1 ว่า ในการยื่นคำขอรับชำระหนี้นั้น เจ้าหนี้จะต้องยื่น ภายในกรอบระยะเวลาที่กฎหมายจำกัดไว้อย่างเคร่งครัด กล่าวคือ เจ้าหนี้ซึ่งจะขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายจะเป็น เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์หรือไม่ก็ตาม ต้องยื่นคำขอต่อเจ้าหนี้กักงานพิทักษ์ทรัพย์ภายในกำหนดเวลาสองเดือนนับแต่วันโฉะนาคำลั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด แต่ถ้าเจ้าหนี้อยู่นอกราชอาณาจักร เจ้าหนี้กักงานพิทักษ์ทรัพย์จะขยายกำหนดเวลาให้อีกได้ไม่เกินสองเดือน (มาตรา 91)

และหากยื่นคำขอเกินกำหนดเวลาเคร่งครัดดังกล่าวแล้ว เจ้าหนี้นั้นก็เป็นอันหมดสิทธิที่จะได้รับชำระหนี้ จากกองทรัพย์ลินของลูกหนี้ในคดีล้มละลายทันที แม้จะเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษากิตาม แต่หนี้นั้นยังคงมีอยู่ตามกฎหมายส่วนสารบัญภารติ หากได้ระงับไปไม่ เช่นถ้ามีผู้ค้ำประกัน ผู้ค้ำประกันก็ต้องรับผิดชอบ หรือถ้าต่อไปภายหลัง ลูกหนี้หลุดพ้นจากการล้มละลาย เช่น กรณีการยกเลิกการล้มละลายตามมาตรา 135 (1) และ (2) ซึ่งไม่ทำให้ ลูกหนี้หลุดพ้นจากหนี้ลินตามมาตรา 136 เจ้าหนี้กักงานพิทักษ์ทรัพย์จะรับผิดเป็นคดีแพ่งหรือคดีล้มละลายต่อไปอีกได้ (ความจากเอกสารการสอนหน้า 12-9)

การยื่นคำขอรับชำระหนี้นั้นจะต้องยื่นคำขอต่อเจ้าหนี้กักงานพิทักษ์ทรัพย์ โดยเจ้าหนี้กักงานพิทักษ์ทรัพย์จะทำการสอบถามคำขอรับชำระหนี้นั้นแล้วทำความเห็นพร้อมลงลํานวนและรายงานต่อศาลเพื่อให้ศาลมีคำลั่งต่อไปว่าจะ ควรอนุญาตให้เจ้าหนี้ที่ยื่นคำขอตนได้รับชำระหนี้ในจำนวนเท่าใดหรือไม่ และรายงานว่ามีผู้ได้ตัวแย้งคำขอรับชำระหนี้นั้นประการใดหรือไม่เท่านั้น เพราะการวินิจฉัยว่าหนี้นั้นจะขอรับชำระได้หรือไม่เป็นอำนาจของศาลโดยเฉพาะ (ความจากเอกสารการสอนหน้า 12-15)

แต่พระราชบัญญัติ ล้มละลาย (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2558 ได้มีการแก้ไขหลักการที่ก่อภาระมาแล้วนั้นเสียใหม่ โดยมีสาระสำคัญของการแก้ไขคือ

1. เจ้าหนี้ที่ไม่ได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ภายในกำหนดเวลาสองเดือนหรือล่วงเดือนตามที่มาตรา 91 วรรคหนึ่งบัญญัติไว้ เจ้าหนี้ยังมีโอกาสยื่นคำขอรับชำระหนี้ได้อีก โดยร้องขอศาลว่าด้วยประஸ์จะยื่นคำขอรับชำระหนี้ และแสดงถึงเหตุสุดวิสัยที่ตนไม่อาจยื่นคำขอรับชำระหนี้ได้ทันภายในกำหนดเวลา เมื่อศาลเห็นว่ากรณีเป็นเหตุสุดวิสัยและมีเหตุผลอันสมควรศาลมีอำนาจที่จะสั่งอนุญาตให้เจ้าหนี้รายนั้นยื่นคำขอได้อีกไป แต่ทั้งนี้ ไม่กระทบถึงการได้ค่าเสื่อมพนักงานพิทักษ์ทรัพย์หรือที่ประชุมเจ้าหนี้ได้ดำเนินการไปแล้ว

มาตรา 7 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา 91/1 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483

“มาตรา 91/1 ถ้าเจ้าหนี้ไม่ได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๙๑ วรรคหนึ่ง ให้เจ้าหนี้มีคำขอโดยทำเป็นคำร้องยื่นต่อศาลว่าเจ้าหนี้ประஸ์จะยื่นคำขอรับชำระหนี้ และแสดงถึงเหตุสุดวิสัยที่ตนไม่อาจยื่นคำขอรับชำระหนี้ได้ทันภายในกำหนดเวลา เมื่อศาลเห็นว่ากรณีเป็นเหตุสุดวิสัยและมีเหตุผลอันสมควรที่จะให้เจ้าหนี้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้เจ้าหนี้รายนั้นยื่นคำขอ

เจ้าหนี้ที่ยื่นคำขอรับชำระหนี้ตามวรรคหนึ่ง ให้มีสิทธิได้รับชำระหนี้จากกองทรัพย์ลินของลูกหนี้ เนื่องทรัพย์ลินที่มีอยู่ภายหลังการแบ่งทรัพย์ลินก่อนที่เจ้าหนี้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ ทั้งนี้ ไม่กระทบถึงการได้ค่าเสื่อมพนักงานพิทักษ์ทรัพย์หรือที่ประชุมเจ้าหนี้ได้ดำเนินการไปแล้ว”

จะเห็นได้ว่าตามที่แก้ไขใหม่นี้ แม้จะล่วงระยะเวลาอันนี้คำขอรับชำระหนี้สองเดือนหรือล่วงเดือนมาแล้วเจ้าหนี้ก็ยังมีสิทธิขอรับชำระหนี้ได้อยู่ แต่ต้องร้องขอต่อศาลให้อนุญาตโดยแสดงแสดงเหตุสุดวิสัยที่ตนไม่อาจยื่นคำขอรับชำระหนี้ได้ เมื่อศาลมีการณาแล้วว่าเป็นเหตุสุดวิสัยจริง หรือมีเหตุผลอันสมควรที่จะให้เจ้าหนี้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ได้ ศาลก็จะสั่งอนุญาตให้เจ้าหนี้รายนั้นสามารถยื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้ ทำงานของเดียวกับการร้องขออนุญาตยื่นคำให้การหรือร้องขอพิจารณาคดีใหม่ตามที่ได้ศึกษากันมาแล้วในหน่วยที่ 4 นั่นเอง

มีข้ออ้างสังเกตว่าในการยื่นคำขอร้องขออนุญาตตั้งกล่าวไว้ เจ้าหนี้จะต้องย้ำถึงเหตุสุดวิสัยที่ตนไม่อาจยื่นคำขอรับชำระหนี้ได้ภายใต้กฎหมายกำหนดเวลาเท่านั้น ซึ่งคำว่า “เหตุสุดวิสัย” นี้มีได้มีนิยามไว้ในพระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ จึงต้องใช้คำนิยามตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 8 ซึ่งบัญญัติว่า

มาตรา 8 คำว่า “เหตุสุดวิสัย” หมายความว่า เหตุใดๆ อันจะเกิดขึ้นก็ได้ จะให้ผลพิบัติก็ได้ เป็นเหตุที่ไม่อาจป้องกันได้แม้ทั้งบุคคลผู้ต้องประஸ์หรือใกล้จะต้องประஸ์เหตุนั้นจะได้ดัดการระมัดระวังตามสมควรอันพึงคาดหมายได้จากบุคคลในฐานะและภาวะเช่นนั้น

จะเห็นได้ว่ากรอบและขอบเขตของเหตุสุดวิสัยนั้นมีข้อจำกัดอยู่มาก อาจมีบางกรณีที่ไม่เข้าข่ายตามนิยามว่าเป็นเหตุสุดวิสัย ฉะนั้น ผู้ร่างจึงได้เพิ่มอำนาจศาลในการที่จะใช้ดุลพินิจสั่งอนุญาตให้เจ้าหนี้สามารถยื่นคำขอรับชำระหนี้ได้อีกประการหนึ่งคือ “มีเหตุผลอันสมควรที่จะให้เจ้าหนี้ยื่นคำขอรับชำระหนี้” ซึ่งจะคุ้มครองและให้

ความเป็นธรรมแก่เจ้าหนี้มากขึ้น

อย่างไรก็ได้มีว่าเจ้าหนี้จะได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้หรือไม้ก็ตาม **หลักการในเรื่องหนี้ในส่วนกฎหมายสารบัญภัยขังคงมืออยู่ได้ระหว่างลิ้นลง** ยังคงเหมือนเดิม กล่าวคือ เจ้าหนี้แม้จะมิได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ หรืออยู่ระหว่างยื่นคำขอรับชำระหนี้ก็ตาม ก็สามารถฟ้องเรียกให้บุคคลผู้เป็นหุ้นส่วนกับลูกหนี้ หรือรับผิดร่วมกับลูกหนี้ หรือผู้ค้ำประกันหรืออยู่ในลักษณะอย่างผู้ค้ำประกันของลูกหนี้ได้เช่นเดิม

2. ประเด็นสำคัญของการแก้ไขในล้วนนี้คือ **ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีอำนาจที่จะสั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้ได้ด้วยตนเอง** โดยไม่ต้องลามานและรายงานต่อศาลเพื่อให้ศาลมีคำสั่งอีกต่อไป ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความรวดเร็วและลดขั้นตอนในกระบวนการขอรับชำระหนี้ยิ่งขึ้น โดยที่ยังให้ความคุ้มครองเจ้าหนี้อยู่ต่อไปตามเดิมโดยเจ้าหนี้ผู้ยื่นคำขอ หรือผู้มีส่วนได้เสีย ที่ไม่พอใจหรือถูกโടေແย়েลิทธิ์จากคำสั่งของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์อาจยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลได้ภายในกำหนดสิบวันนับแต่วันที่ทราบคำสั่งของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์

มาตรา 106 (ที่แก้ไขใหม่) คำขอรับชำระหนี้ของเจ้าหนี้รายใด ถ้าเจ้าหนี้อื่น ลูกหนี้ หรือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์อื่นไม่ได้แจ้ง **ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ผู้มีอำนาจเป็นผู้พิจารณาสั่งอนุญาตให้ได้รับชำระหนี้ได้เว้นแต่มีเหตุอันสมควรลั่งเป็นอย่างอื่น**

คำขอรับชำระหนี้ของเจ้าหนี้รายใดสามผู้ต่อไปนี้ **ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์สอนสูนแล้วมีคำสั่ง** อย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

- (1) ให้ยกคำขอรับชำระหนี้
- (2) อนุญาตให้ได้รับชำระหนี้เต็มจำนวน
- (3) อนุญาตให้ได้รับชำระหนี้บางส่วน

การคัดค้านคำสั่งของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตามวรรคหนึ่งหรือวรรคลสอง ผู้มีส่วนได้เสียอาจยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลได้ภายในกำหนดสิบวันนับแต่วันที่ทราบคำสั่งของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์

ขอข้อว่า การแก้ไขดังกล่าวแล้วนี้ **ใช้บังคับกับคดีล้มละลายที่ได้ยื่นฟ้องหลังจากวันที่พระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2558 นี้ผลใช้บังคับเท่านั้น กล่าวคือต้องเป็นคดีที่ยื่นฟ้องตั้งแต่วันที่ 27 สิงหาคม 2558 เป็นต้นไป** ส่วนคดีเดิมที่ฟ้องไว้ก่อนแล้วและยังคงค้างพิจารณาอยู่ในศาลหรืออยู่ในระหว่างปฏิบัติการของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ยังคงต้องบังคับไปตามพระราชบัญญัติล้มละลายฯ เดิมบัญญัติไว้

ถ้าข้อสอนไม่ได้บอกว่าเป็นคดีที่ยื่นฟ้องเมื่อใด **ให้ถือว่าเป็นคดีเดิมที่ยื่นฟ้องไว้ก่อนวันที่ 27 สิงหาคม 2558 จึงต้องใช้กฎหมายเดิมบังคับ**

ทรัพย์สินอันอาจแบ่งได้ในคดีล้มละลาย (มาตรา 109)

1. ทรัพย์สินที่ลูกหนี้มีอยู่ในเวลาเริ่มต้นแห่งการล้มละลาย กล่าวคือในวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์นั้นเอง (ดูมาตรา 62 ประกอบ) รวมถึงสิทธิเรียกร้องที่ลูกหนี้มีเหนือทรัพย์สินของบุคคลอื่นด้วย

*อย่างไรก็ตาม หากเป็นกรณีต่อไปนี้จะนำมาคำนึงไม่ได้

- เครื่องใช้สอยส่วนตัวอันจำเป็นต่อการดำรงชีพ ซึ่งลูกหนี้ คู่สมรส และบุตรผู้เยาว์ของลูกหนี้จำเป็นต้องใช้ตามสมควรแก่ฐานานุรูป
- สัตว์ พืชพันธุ์ เครื่องมือ และสิ่งของสำหรับใช้ในการประกอบอาชีพของลูกหนี้ซึ่งรวมกันไม่เกินหนึ่งแสนบาท

2. ทรัพย์สินซึ่งลูกหนี้ได้มาภายหลังเวลาเริ่มต้นแห่งการล้มละลายจนถึงเวลาปลดจากล้มละลาย

3. สิ่งของที่อยู่ในความครอบครองหรืออำนาจจัดสั่งการหรือสั่งงานของลูกหนี้ในทางการค้า หรือธุรกิจของลูกหนี้ด้วยความยินยอมของเจ้าของอันแท้จริง โดยพฤติกรรมซึ่งทำให้เห็นว่าลูกหนี้เป็นเจ้าของในขณะที่มีการขอให้ลูกหนี้นั้นล้มละลาย

ข้อสังเกต

- การที่ลูกหนี้ครอบครองทรัพย์สูญอันตามธรรมเนียมในทางการค้าจะถือว่าเป็นพฤติกรรมที่ทำให้เห็นว่าลูกหนี้เป็นเจ้าของทรัพย์นั้นไม่ได้
- คำว่า สิ่งของ ตามมาตรา 109(3) นั้น หมายถึง เป็นสังหาริมทรัพย์

วิธีแบ่งทรัพย์สินในคดีล้มละลาย

1. ทรัพย์สินที่เหลือจากที่กันไว้เป็นค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายนั้นให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จัดแบ่งแก่บรรดาเจ้าหนี้โดยเร็ว (มาตรา 124)

2. การแบ่งต้องทำทุกระยะไม่เกิน 6 เดือน นับตั้งแต่วันที่ศาลพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลายเว้นแต่ศาลมีข่ายเวลาโดยมีเหตุสมควร (มาตรา 124 วรค 2)

3. หนี้รายที่มีเงื่อนไขหรือข้อโต้แย้งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องกันเงินส่วนแบ่ง พร้อมทั้งค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายของหนี้รายนั้นไว้ ส่วนที่เหลือจัดแบ่งให้เจ้าหนี้ที่ไม่มีปัญหาต่อไป (มาตรา 125)

4. ก่อนการแบ่งทุกครั้งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องโฆษณาในหนังสือพิมพ์และแจ้งความไปยังเจ้าหนี้ และบุคคลล้มละลายล่วงหน้าให้มาตรวจสอบซึ่งล้วนแบ่งตามมาตรา 126

5. ผู้มีล้วนได้เลี้ยงอาหารคัดค้านบัญชีล้วนแบ่งต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์และหากไม่พอใจคำสั่งของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ก็อาจคัดค้านคำสั่งต่อศาลภายใน 7 วันนับตั้งแต่วันที่ฟังคำสั่งนั้นซึ่งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องเลื่อนการจ่ายเงินไปจนกว่าศาลจะมีคำสั่งแล้ว แต่ถ้าเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เห็นว่าการเลื่อนนั้นจะทำให้ผู้มีล้วนได้เลี้ยงได้รับความเสียหายเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะกันเงินค่าดำเนินการและค่าใช้จ่ายไว้ตามสมควรและแบ่งล้วนที่เหลือแก่เจ้าหนี้ที่ไม่มีข้อโต้แย้งไปก่อนได้ (มาตรา 127)

6. ลำดับในการชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้นั้น เป็นไปตามลำดับกรอบหลังตาม มาตรา 130

7. การแบ่งทรัพย์สินครึ่งที่สูดเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องส่งแจ้งความไปยังผู้เกี่ยวข้องค่าจ้างแรงงาน หรือเงินที่ได้ออกไปโดยคำสั่งของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ให้ส่งบัญชีเงินที่เกี่ยวข้องภายใน 14 วัน นับแต่วันได้รับแจ้งความและหากไม่ส่งตามกำหนดเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะแบ่งครึ่งสุดท้ายโดยไม่คำนึงถึงเงินที่เกี่ยวข้อง ถ้าผู้รับแจ้งความไม่ทำตามว่า涅 ก็หมดสิทธิเรียกร้องต่อไป ซึ่งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีอำนาจขยายเวลาดังกล่าวได้ถ้ามีเหตุสมควร (มาตรา 132)

8. เมื่อชำระหนี้เต็มจำนวน รวมทั้งค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายต่างๆ ในคดีล้มละลายหมดแล้ว ยังมีทรัพย์สินเหลืออยู่ให้คืนแก่บุคคลล้มละลายไป (มาตรา 132)

การปิดคดีล้มละลาย (มาตรา 133)

เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะขอให้ศาลปิดคดีได้ เมื่อปรากฏเหตุใดเหตุหนึ่งต่อไปนี้

1. เมื่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้แบ่งทรัพย์สินของลูกหนี้
2. เมื่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้หยุดกระทำการตามข้อตกลงในการประนอมหนี้
3. เมื่อลูกหนี้ไม่มีทรัพย์สินจะให้แบ่ง

การที่ศาลมีผลให้ปิดคดีหรือไม่เป็นดุลพินิจศาล

ถ้าศาลมีผลให้ปิดคดี และเจ้าหนี้หรือผู้มีส่วนได้เสียร้องขอ ศาลอาจลั่งให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์รับผิดในการกระทำหรือละเว้นกระทำที่ไม่ชอบด้วยหน้าที่ได้

นอกจากนี้หากศาลมีผลโดยหลงผิด ศาลอาจเพิกถอนคำสั่งปิดคดีได้

ผลของการปิดคดี

1. คำสั่งปิดคดีทำให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์พ้นจากความรับผิดในหน้าที่จนถึงวันที่ศาลมีผล
2. คำสั่งปิดคดีมีผลเพียงระงับการจัดการต่างๆ ไว้ แต่ไม่ทำให้คดีล้มละลายลิ้นสุด
3. คำสั่งปิดคดีไม่ทำให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์หลุดพ้นจากหน้าที่ต่อไป
  - หน้าที่ตามมาตรา 160 คือเป็นเจ้าพนักงานสอบสวนในความผิดเกี่ยวกับกฎหมายล้มละลาย
  - หน้าที่อนุมัติการได้ฯ ที่กฎหมายบัญญัติไว้
  - หน้าที่ตรวจบัญชีรับจ่ายของบุคคลล้มละลาย

อย่างไรก็ตาม หากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เห็นว่าบุคคลล้มละลายมีทรัพย์สินขึ้นใหม่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ก็ขอให้ศาลมีคำสั่งปิดคดีได้ (มาตรา 134)

เปรียบเทียบผลแตกต่าง

การประเมินมหนี	การปลดจากล้มละลาย	การยกเลิกการล้มละลาย	การปิดคดีล้มละลาย
<ul style="list-style-type: none"> - ลูกหนี้หลุดพ้นจากหนี้ที่อาจขอรับชำระได้ทั้งปวง (ไม่ว่าเจ้าหนี้ได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ไว้หรือไม่ก็ตาม) - สำหรับหนี้ที่ลูกหนี้ไม่อาจหลุดพ้นโดยคำสั่งปลดจากล้มละลายนั้น ถ้าเจ้าหนี้คุณนั้นยินยอมด้วยในการประเมินมหนี ลูกหนี้เป็นอันหลุดพ้นแต่ถ้าเจ้าหนี้ไม่ยินยอม ลูกหนี้ยังต้องรับผิดชอบอยู่ (มาตรา 56) 	<ul style="list-style-type: none"> - ลูกหนี้หลุดพ้นจากหนี้ที่เจ้าหนี้ขอรับชำระหนี้ได้ทั้งปวง (ไม่ว่าเจ้าหนี้ได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ไว้หรือไม่ก็ตาม) เว้นแต่ <ul style="list-style-type: none"> (1) หนี้เกี่ยวกับภาษีอากร หรือจังกอบของรัฐบาล หรือเทศบาล (2) หนี้ที่เกิดโดยบุคคลล้มละลายทุจริตฉ้อโกง หรือหนี้ที่เจ้าหนี้ไม่ได้เรียกร้อง เพราะความทุจริตฉ้อโกงที่บุคคลล้มละลายมีล้วนเกี่ยวข้องสมรู้ (มาตรา 77) 	<ul style="list-style-type: none"> - คำสั่งยกเลิกการล้มละลายตามมาตรา 135(1) หรือ 2 นั้น ไม่ทำให้ลูกหนี้หลุดพ้นจากหนี้แต่อย่างใด (มาตรา 136) - ถ้ายกเลิกกากล้มละลายตามมาตรา 135 (3) หรือ (4) ลูกหนี้ยอมหยุดพ้นจากหนี้ทั้งปวง เว้นแต่หนี้ที่ไม่อาจขอรับชำระได้ในคดีล้มละลาย 	<ul style="list-style-type: none"> - คำสั่งปิดคดีมีผลเพียงระงับการจัดการต่างๆ ไว้แต่ไม่ทำให้คดีล้มละลายลื้นสุด ดังนั้นลูกหนี้ยังคงผูกพันรับผิดในหนี้ตามกฎหมายล้มละลายอยู่ (มาตรา 134)

ผลของการล้มละลายเกี่ยวกับการที่ได้กระทำไปแล้ว

1. กรณีทรัพย์สินที่ถูกยึดอายัดไว้ในคดีแพ่ง

คำสั่งของศาลที่ให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินของลูกหนี้ไว้ชั่วคราว หรือหมายบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของลูกหนี้จะใช้ยันแก่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้ไม่ได้ เว้นแต่การบังคับคดีนั้นได้สำเร็จบริบูรณ์แล้วก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ (มาตรา 110) กล่าวคือ หากการบังคับคดีแพ่งสำเร็จบริบูรณ์แล้วก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไม่สามารถเรียกเอาทรัพย์สินออกจากทรัพย์สินของลูกหนี้ในคดีล้มละลายได้

การบังคับคดีสำเร็จบริบูรณ์เมื่อพ้นกำหนดเวลาที่อนุญาตให้เจ้าหนี้อื่นยื่นคำขอเคลื่อนย้ายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 290 ดังนี้

- ถ้าจะขอเคลื่อนย้ายกรณียึดทรัพย์สินเพื่อขายทอดตลาด หรือจำหน่ายโดยวิธีอื่นต้องยื่นขอเคลื่อนย้ายก่อนล้วน 14 วันนับแต่วันขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่น
- ถ้าขอเคลื่อนย้ายกรณีอายัดทรัพย์สิน ต้องยื่นคำขอ ก่อนล้วน 14 วัน นับแต่วันชำระเงินหรือส่งทรัพย์สินตามที่อายัดไว้
- ถ้าขอเคลื่อนย้ายกรณียึดทรัพย์ที่เป็นตัวเงิน ต้องยื่นคำขอ ก่อนล้วน 14 วัน นับตั้งแต่วันยึด

อย่างไรก็ตาม มีข้อยกเว้น 3 กรณี ซึ่งการที่กล่าวมาข้างต้นนั้นไม่กระทบถึง (คือ กรณีต่อไปนี้สามารถใช้ยันต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้นั้นเอง

1. ลิทธิของเจ้าหนี้ประกัน ในการที่จะบังคับคดีกับทรัพย์สินที่เป็นหลักประกัน
2. บุคคลที่ได้ชำระเงินโดยสุจริตแก่ศาลหรือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตามคำสั่งศาล
3. ความสมบูรณ์แห่งการซื้อโดยสุจริตในการขายทอดตลาดทรัพย์สินตามคำสั่งศาล

2. การปฏิบัติของเจ้าพนักงานบังคับคดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน

1) เมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีได้รับแจ้งว่ามีการขอให้ลูกหนี้ล้มละลาย (มาตรา 111) ก่อนที่การบังคับคดีได้สำเร็จบริบูรณ์ และเจ้าพนักงานบังคับคดีได้จำหน่ายทรัพย์สินแล้ว แต่ยังไม่มีการจ่ายเงิน ให้เจ้าพนักงานบังคับคดี กักเงินไว้

และถ้าต่อไปศาลพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดให้เจ้าพนักงานบังคับคดีหักค่าใช้จ่ายและค่าธรรมเนียมในชั้นบังคับคดีไว้ เหลือเท่าใดให้ล่วงเป็นทรัพย์สินในคดีล้มละลายแต่ห้ามหักค่าธรรมเนียมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

2. เมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีได้รับแจ้งว่าลูกหนี้พิทักษ์ทรัพย์ (มาตรา 112) ในระหว่างที่การบังคับคดียังไม่สำเร็จบริบูรณ์ และเจ้าพนักงานบังคับคดี

- แจ้งรายการทรัพย์สินของลูกหนี้ที่อยู่ในอำนาจหรือความยึดถือของตนแก่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์
- ปฏิบัติตามคำขอของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เกี่ยวกับทรัพย์สินนั้น
- ค่าใช้จ่ายของเจ้าพนักงานบังคับคดีและค่าธรรมเนียมโจทก์ชั้นบังคับคดีหักจากทรัพย์สินนั้นได้แต่จะเก็บค่าธรรมเนียมเจ้าพนักงานบังคับคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งไม่ได้

การเพิกถอนการโอนทรัพย์สินหรือการกระทำของลูกหนี้ที่กระทำไปก่อนถูกพิทักษ์ทรัพย์

การเพิกถอนการฉ้อฉลตามมาตรา 113	การเพิกถอนการให้เปรียบเจ้าหนี้ตามมาตรา 115
<p><u>หลักเกณฑ์</u></p> <ul style="list-style-type: none"> 1. ลูกหนี้ทำนิติกรรมอันมีผลทำให้ก่อทรัพย์สินของลูกหนี้ลดน้อยลงไปเว้นแต่นิติกรรมนั้นไม่มีวัตถุเป็นลิขิทในทรัพย์สิน 2. ลูกหนี้รู้ว่าการกระทำนั้นทำให้เจ้าหนี้เสียเปรียบ 3. ผู้ได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้นทำให้เจ้าหนี้เสียเปรียบทากเป็นการทำให้โดยเส่นทางลูกหนี้รู้ฝ่ายเดียวกันขอเพิกถอนได้ <p><u>บุคคลผู้ขอเพิกถอน</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - เจ้านักงานพิทักษ์ทรัพย์ <p><u>กำหนดเวลาขึ้นค่าขอ</u></p> <p>ภายใน 1 ปีนับแต่วันที่เจ้านักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้รู้เหตุอันเป็นมูลให้เพิกถอน หรือภายใน 10 ปีนับแต่วันทำนิติกรรม</p> <p><u>ผลของการเพิกถอน</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - มีผลเท่ากับไม่มีการโอนหรือการกระทำดังกล่าวนั้นดังนั้นต้องคืนทรัพย์สินเข้ากองทรัพย์สินล้มละลาย 	<p><u>หลักเกณฑ์</u></p> <ul style="list-style-type: none"> 1. มีการโอนทรัพย์สินหรือการกระทำใดๆ 2. ลูกหนี้ได้กระทำเองหรือยินยอมให้ทำในระหว่าง 3 เดือน ก่อนมีการขอให้ล้มละลายและภายหลัง 3. ลูกหนี้มุ่งหมายให้เจ้าหนี้ผู้รับโอนหรือผู้รับประโยชน์ได้เปรียบเจ้าหนี้อื่นๆ (ไม่ได้คำนึงถึงเจตนาของเจ้าหนี้) <p><u>บุคคลผู้ขอเพิกถอน</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - เจ้านักงานพิทักษ์ทรัพย์ <p><u>กำหนดเวลาขึ้นค่าขอ</u></p> <p>ภายใน 10 ปีนับแต่วันโอนหรือวันกระทำ <u>ข้อลังเกต</u> ถ้าเจ้าหนี้ผู้ได้เปรียบเป็นบุคคลภายนอก (มาตรา 6) ระยะเวลาจะขยายจาก 3 เดือนเป็น 1 ปี (มาตรา 115 วรคสอง)</p> <p><u>ผลของการเพิกถอน</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - มีผลเท่ากับไม่มีการโอนหรือการกระทำดังกล่าว ดังนั้นต้องคืนทรัพย์สินเข้ากองทรัพย์สินล้มละลาย - เจ้าหนี้ที่ถูกเพิกถอนขอรับชำระหนี้ได้ (มาตรา 92) <p><u>ผลต่อบุคคลภายนอก</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - การเพิกถอนไม่กระทบถึงลิขิทของบุคคลภายนอก อันได้มาโดยสุจริต และมีค่าตอบแทนก่อนมีการขอให้ล้มละลาย (มาตรา 116)

ข้อลังเกต ถ้านิติกรรมที่ขอเพิกถอน

1. เกิดขึ้นภายในระยะเวลาหนึ่งปีก่อนมีการขอให้ล้มละลายและภายหลังจากนั้น หรือ
2. เป็นการทำให้โดยเส่นทาง หรือ
3. เป็นการทำที่ลูกหนี้ได้รับค่าตอบแทนน้อยเกินสมควร
ให้ลั่นนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นการกระทำที่ลูกหนี้และผู้ได้ลาภออกแต่การนั้นรู้อยู่ว่าเป็นทางให้เจ้าหนี้ต้องเลี้ยงเปรียบ (มาตรา 114)

การฟื้นฟูกิจการ

พระราชบัญญัติล้มละลาย มาตรา 90/3 กำหนดให้ลูกหนี้ที่มีหนี้ลับลับพันตัว และเป็นหนี้เจ้าหนี้คนเดียว หรือหลายคนรวมกันเป็นจำนวนแ่นอนไม่น้อยกว่าล้านบาท ไม่ว่าหนี้นั้นจะถึงกำหนดชำระโดยพลันหรือในอนาคต ถ้ามีเหตุอันสมควร และมีช่องทางที่จะฟื้นฟูกิจการ ผู้มีสิทธิยื่นคำร้องฟื้นฟูกิจการ อาจยื่นคำร้องขอได้ โดยคำว่า “ลูกหนี้” นั้นได้รับกำหนดนิยามให้หมายความถึง บริษัทจำกัด บริษัทมหาชน์จำกัด หรือ นิติบุคคลอื่นตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง (มาตรา 90/1)

ผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการได้แก่ เจ้าหนี้ที่มีจำนวนหนี้แ่นอนไม่น้อยกว่าล้านบาท ลูกหนี้ที่มีลักษณะตามมาตรา 90/3 และหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลกิจการของลูกหนี้บางประเภท เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นต้น แต่กรณีที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาด หรือมีการเลิกหรือเพิกถอน ทะเบียนนิติบุคคลของลูกหนี้ จะยื่นคำร้องขอไม่ได้ (มาตรา 90/5) คำร้องขอนั้นจะต้องแสดงรายละเอียด ตามมาตรา 90/6 ซึ่งรวมถึงข้อ คุณสมบัติ และหนังสือยินยอมของผู้ทำแพน โดยผู้ทำแพนนั้นอาจเป็นบุคคลธรรมดานิติบุคคล คณาจารย์ หรือผู้บริหารของลูกหนี้ก็ได้

เมื่อศาลลั่งรับคำร้องขอแล้ว นับแต่วันดังกล่าว ข้อจำกัดสิทธิของเจ้าหนี้ตามมาตรา 90/12 จะเกิดมีขึ้น เช่น ห้ามมิให้ฟ้องลูกหนี้เป็นคดีแพ่งเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ ถ้ามูลแห่งหนี้เกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งเห็นชอบ ด้วยแพน เป็นต้น

เมื่อศาลลั่งรับคำร้องขอแล้ว จะมีการประการคำสั่งกำหนดวันนัดไต่สวนและส่งสำเนาคำร้องตามมาตรา 90/9 ซึ่งลูกหนี้หรือเจ้าหนี้อาจยื่นคำคัดค้านก่อนวันนัดไต่สวนไม่น้อยกว่าสามวัน

เมื่อศาลมีคำสั่งให้ลูกหนี้ฟื้นฟูกิจการ ก็จะมีผู้ร้องขอโดยสุจริตให้ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการมีฉะนั้นให้ลั่งยกคำร้องขอในกรณีไม่มีผู้คัดค้านคำร้องขอ ถ้าศาลเห็นสมควรจะลั่งให้ได้ไต่สวนและมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการก็ได้ (มาตรา 90/10)

ในการพิจารณาตั้งผู้ทำแพน ถ้าผู้คัดค้านไม่ได้เสนอบุคคลอื่นเป็นผู้ทำแพน เมื่อศาลมีคำสั่งให้กิจการจะตั้งให้บุคคลที่ผู้ร้องขอเสนอเป็นผู้ทำแพนก็ได้ ถ้าศาลเห็นว่าบุคคลที่ผู้ร้องขอเสนอไม่ควรเป็นผู้ทำแพน หรือผู้คัดค้านเสนอบุคคลอื่นเป็นผู้ทำแพน ให้ลั่งให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เรียกประชุมเจ้าหนี้เพื่อเลือกผู้ทำแพน (มาตรา 90/17) หากที่ประชุมไม่มีมติเลือกผู้ทำแพน ให้ศาลมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ

เมื่อศาลมีคำสั่งตั้งผู้ทำแพน อำนาจหน้าที่ในการจัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ตกแก่ผู้ทำแพน และผู้ทำแพนต้องทำแพนเสนอต่อศาลภายในกำหนดสามเดือนนับแต่วันโழะนาคำสั่งตั้งผู้ทำแพนในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา 90/25, 90/43)

จากนั้น เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะเรียกประชุมเจ้าหนี้เพื่อลงมติว่าจะยอมรับแผนหรือไม่ ซึ่งจะมีการจัดกลุ่มเจ้าหนี้ตามมาตรา 90/42 ทวิ และมติยอมรับแผนต้องเป็นมติพิเศษและเป็นไปตามเงื่อนไขตามมาตรา 90/46

ถ้าที่ประชุมเจ้าหนี้ยอมรับแผน ศาลจะมีคำสั่งว่าจะเห็นชอบด้วยแผนหรือไม่ หากเห็นชอบด้วยแผน แผนนั้นจะผูกมัดเจ้าหนี้ซึ่งอาจขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการ และเจ้าหนี้ซึ่งมีลิทธิได้รับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการ (มาตรา 90/60, 90/27) และลิทธิและอำนาจหน้าที่ของผู้ทำแผนตกเป็นของผู้บริหารแผนตั้งแต่ผู้บริหารแผนทราบคำสั่งศาล (มาตรา 90/59) และกำหนดระยะเวลาตามแผนต้องไม่เกินห้าปีและขยายกำหนดเวลาได้ไม่เกินสองครึ่งครึ่งละไม่เกินหนึ่งปี (มาตรา 90/42, 90/63)

หากที่ประชุมเจ้าหนี้ไม่มติยอมรับแผน หรือไม่ลงมติหรือไม่มีเจ้าหนี้ไปประชุมเมื่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์รายงาน ศาลอาจมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ แต่ถ้าเป็นกรณีลูกหนี้ได้ถูกฟ้องเป็นคดีล้มละลายไว้ก่อนแล้ว และศาลเห็นสมควรให้ลูกหนี้ล้มละลายให้ยกคำร้องขอฟื้นฟูกิจการแล้วให้ดำเนินคดีล้มละลายต่อไป (มาตรา 90/48 วรรคลี่) หรือในกรณีที่ศาลมีคำสั่งไม่เห็นชอบด้วยแผน ให้ศาลมติจารณาว่าสมควรให้ลูกหนี้ล้มละลายหรือไม่ โดยให้นำมาตรา 90/48 วรรคลี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

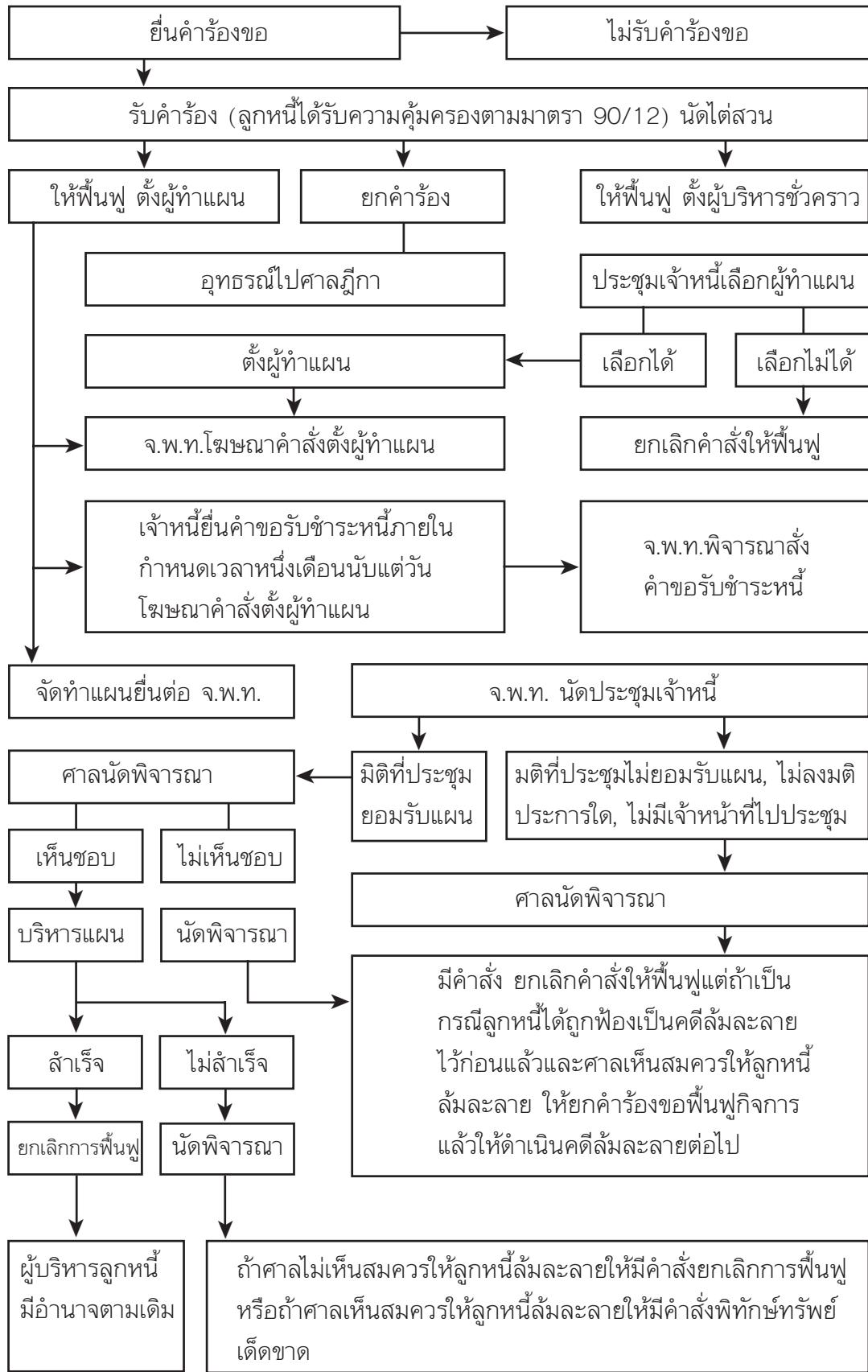
หากการฟื้นฟูกิจการเป็นผลสำเร็จตามแผน ศาลจะมีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการแต่หากไม่เป็นผลสำเร็จตามแผน ถ้าศาลเห็นสมควรให้ลูกหนี้ล้มละลายให้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาด แต่ถ้าศาลไม่เห็นสมควรให้ลูกหนี้ล้มละลายก็ให้มีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ (มาตรา 90/70)

เจ้าหนี้อาจขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการได้ถ้ามูลค่าแห่งหนี้เกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันโฆษณาคำสั่งตั้งผู้ทำแผน (มาตรา 90/26, 90/27) โดยการล้างคำขอรับชำระหนี้เป็นอำนาจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์

เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีลิทธิทางลิทธิเรียกร้องของลูกหนี้จากบุคคลอื่น และร้องขอให้ศาลเพิกถอนการฉ้อฉลร้องขอเพิกถอนการโอนทรัพย์สินหรือการกระทำใด ๆ ที่เป็นการให้เปรียบแก่เจ้าหนี้คนหนึ่งคนใด รวมทั้งมีอำนาจเมื่อมอบหมายลิทธิของลูกหนี้หรือลิทธิตามลัญญาที่มีภาระเกินควรกว่าประโยชน์ที่พึงได้ทั้งนี้ตามมาตรา 90/38–90/41 ทวิ

สำหรับการอุทธรณ์นั้น มาตรา 90/79 ห้ามมิให้อุทธรณ์คำสั่งศาลที่เกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการ เว้นแต่คำสั่งยกคำร้องขอคำสั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการไม่ว่าทั้งหมดหรือแต่บางส่วนคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาด คำสั่งอื่นใดที่อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้นหรืออธิบดีผู้พิพากษาภาคผนวกมีอำนาจแล้วแต่กรณี เห็นว่ามิเหตุอันสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม และอนุญาตให้อุทธรณ์เป็นหนังสือ

ขั้นตอนการดำเนินคดีฟื้นฟู

ข้อ 1.

ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอง เจริญดี มีเป้าหมายเป็นหุ้นส่วนประเภทจำกัดความรับผิดและป้องเป็นหุ้นส่วน ผู้จัดการต้องพึงห้างหุ้นส่วนจำกัด เอง เจริญดี ให้ล้มละลาย ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ชั่วคราว ต้องขอให้เบี่ยง และป้องล้มละลายตามห้างฯ เป็นของพิสูจน์ว่า ตนเองเป็นหุ้นส่วนจำกัดความรับผิด ไม่ควรต้องล้มละลายตามห้าง ส่วนป้องขอพิสูจน์ว่าตนเองไม่มีหนี้สินล้นพันตัวจึงไม่เข้าเกณฑ์ที่จะต้องล้มละลายเข่นกัน ศาลจะอนุญาตให้เบี่ยงและป้องพิสูจน์หรือไม่เพราเหตุใด

แนวตอน

หลักกฎหมายมาตรา 89, 90

มาตรา 89 เมื่อศาลได้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ห้างหุ้นส่วนสามัญซึ่งได้จดทะเบียนหรือห้างหุ้นส่วนจำกัดแล้วเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์หรือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์อาจมีคำขอโดยทำเป็นคำร้องให้บุคคลซึ่งนำลีบได้ว่าเป็นหุ้นส่วนจำกัดไม่จำกัดความรับผิดในห้างหุ้นส่วนนั้nl้มละลายได้โดยไม่ต้องฟ้องเป็นคดีขึ้นใหม่

มาตรา 90 เมื่อได้มีคำขอตามมาตรา ก่อนแล้ว ถ้าเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์หรือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีคำขอฝ่ายเดียว โดยทำเป็นคำร้องขอให้พิทักษ์ทรัพย์ของผู้เป็นหุ้นส่วนชั่วคราว และมีพยานหลักฐานแสดงให้พอใจศาลว่าคำขอมีมูล ศาลมีอำนาจสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของผู้นั้นชั่วคราวได้แต่ก่อนจะมีคำสั่งดังว่านี้จะให้เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์ให้ประกันค่าเสียหายตามจำนวนที่ศาลเห็นสมควรก็ได้

การที่ หจก.เองเจริญดี ถูกพิทักษ์ทรัพย์ชั่วคราว ก็ถือว่าพิทักษ์ทรัพย์แล้วเจ้าหนี้จึงขอให้หุ้นส่วนจำกัดไม่จำกัดความรับผิดล้มละลายตามห้างได้ตามมาตรา 89 หุ้นส่วนที่ถูกขอให้ล้มละลายตามห้างจะขอลีบได้เฉพาะแต่ว่าตนมิได้เป็นหุ้นส่วนจำกัดความรับผิดชอบเท่านั้น จะขอลีบว่าตนเองไม่มีหนี้สินล้นพันตัวไม่ได้เพรามาตรา 89 ไม่เปิดโอกาสให้พิสูจน์เข่นนั้น (ฎ.1172/21)

ดังนั้นถ้าข้าพเจ้าเป็นศาลจะอนุญาตให้นายเบี้ยกนำลีบว่าตนเองเป็นหุ้นส่วนประเภทจำกัดความรับผิดได้แต่ไม่อนุญาตให้ป้องนำลีบว่าตนเองไม่เป็นคนหนี้สินล้นพันตัว

ข้อ 2.

ติ่มฟ้องต่ออย่างให้ชาระหนี้ในที่สุดคู่ความประนีประนอมยอมความและศาลพิพากษาตามยอมให้ต่ออย่างชาระหนี้ 2,000,000 บาท แต่ต่ออย่างไม่ชาระ อีก 11 ปีต่อมา ติ่มไปทางหนี้ ต่ออย่างจังทำหนังสือรับสภาพหนี้ให้หลังจากนั้นอีก 1 ปี ต่ออยู่กับฟ้องล้มละลาย ศาลพิทักษ์ทรัพย์ ติ่มจึงนำหนี้ 2,000,000 บาท มาขอรับชาระในคดีล้มละลาย เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ลงว่าหนี้ดังกล่าวเป็นหนี้ที่ขาดอายุความแล้วไม่อาจฟ้องร้องบังคับคดีได้ จึงไม่อาจขอรับชาระในคดีล้มละลายได้ ติ่มโดยไม่รู้ตัวว่าหนี้รายนี้เป็นหนี้ที่มีคำพิพากษาแล้วจึงไม่ขาดอายุความ ทั้งต่ออยู่ก็ได้ทำหนังสือรับสภาพหนี้ให้เมื่อ 1 ปีที่ผ่านมา อายุความจึงไม่ขาด ขอรับชาระได้ ท่านเห็นด้วยกับข้อต่อสูญของติ่มหรือไม่

แนวตอบ

หลักกฎหมาย พ.ร.บ. ล้มละลาย มาตรา 94 เจ้าหนี้ไม่มีประกันอาจขอรับชาระหนี้ได้ ถ้ามูลแห่งหนี้ได้เกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำลั่งพิทักษ์ทรัพย์แม้ว่าหนี้นั้นยังไม่ถึงกำหนดชำระหรือมีเงื่อนไขริบตาม เว้นแต่ (1) หนี้ที่เกิดขึ้นโดยฝ่าฝืนข้อห้ามตามกฎหมาย หรือหนี้ที่จะฟ้องร้องให้บังคับคดีไม่ได้

หนี้ของติ่มที่มีคำพิพากษาแล้วนั้นเป็นลิทธิเรียกร้องอันตั้งหลักฐานขึ้นโดยคำพิพากษาขั้นที่สุดของศาล มีอายุความ 10 ปี ตาม ป.พ.พ. มาตรา 193/32 อายุความเริ่มนับแต่อาจบังคับลิทธิเรียกร้องได้เป็นต้นไป เมื่อเกิน 10 ปี จึงขาดอายุความ ไม่อาจขอรับชาระหนี้ได้ข้อต่อสูญของติ่มข้อนี้ พังไม่เข้า

อย่างไรก็ตามหลังจากนั้นต่ออยู่กับหนี้ได้ทำหนังสือรับสภาพหนี้ให้เป็นการละเลียดซึ่งประโยชน์แห่งอายุความ ก่อนมีคำลั่งพิทักษ์ทรัพย์แล้ว ทำให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไม่อาจยกอายุความขึ้นต่อสูญในนามของเจ้าหนี้อีก ๆ ได้ จึงเป็นหนี้ที่ฟ้องให้บังคับคดีได้

ข้อ 3

ต้องกับตุ้มร่วมกันไปถวายเงินจากแต่มา 100,000 บาท และยังมิได้ชำระ ต่อมาต้องถูกฟ้องล้มละลาย คalemีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ และให้ผู้มีลิขิญคำขอชำระหนี้ ตุ้มเห็นว่า แต่ไม่ได้ยื่นขอรับชำระหนี้ จึงคิดว่าหากต้นถูก แต่ไม่เรียกให้ชำระหนี้ในภายหลัง ต้องก็ล้มละลายแล้ว จะไม่มีใครแบ่งภาระหนี้ของตน ตุ้มจึงไปยื่นขอรับชำระหนี้จำนวน 100,000 บาทนั้น เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ยกคำร้องให้เหตุผลว่า ตุ้มเป็นลูกหนี้ร่วมกับต้อย มิใช่เป็นเจ้าหนี้ จึงไม่มีลิขิญขอรับชำระหนี้

ท่านเห็นว่าคำสั่งของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ถูกต้องหรือไม่

แนวตอบ

หลักกฎหมาย พ.ร.บ.ล้มละลายมาตรา 101 บัญญัติว่าถ้าลูกหนี้ร่วมบางคนถูกพิทักษ์ทรัพย์ ลูกหนี้ร่วมคนอื่นอาจยื่นคำขอชำระหนี้ สำหรับจำนวนที่ตนอาจใช้ลิขิญได้เบี้ยในเวลาภายหน้าได้ เว้นแต่เจ้าหนี้ได้ใช้ลิขิญขอรับชำระหนี้ไว้เต็มจำนวนแล้ว

บทบัญญัติในวรรคก่อนให้ใช้บังคับแก่ผู้ค้ำประกัน ผู้ค้ำประกันร่วมหรือบุคคลที่อยู่ในลักษณะเดียวกันนี้ โดยอนุโลม

วินิจฉัย

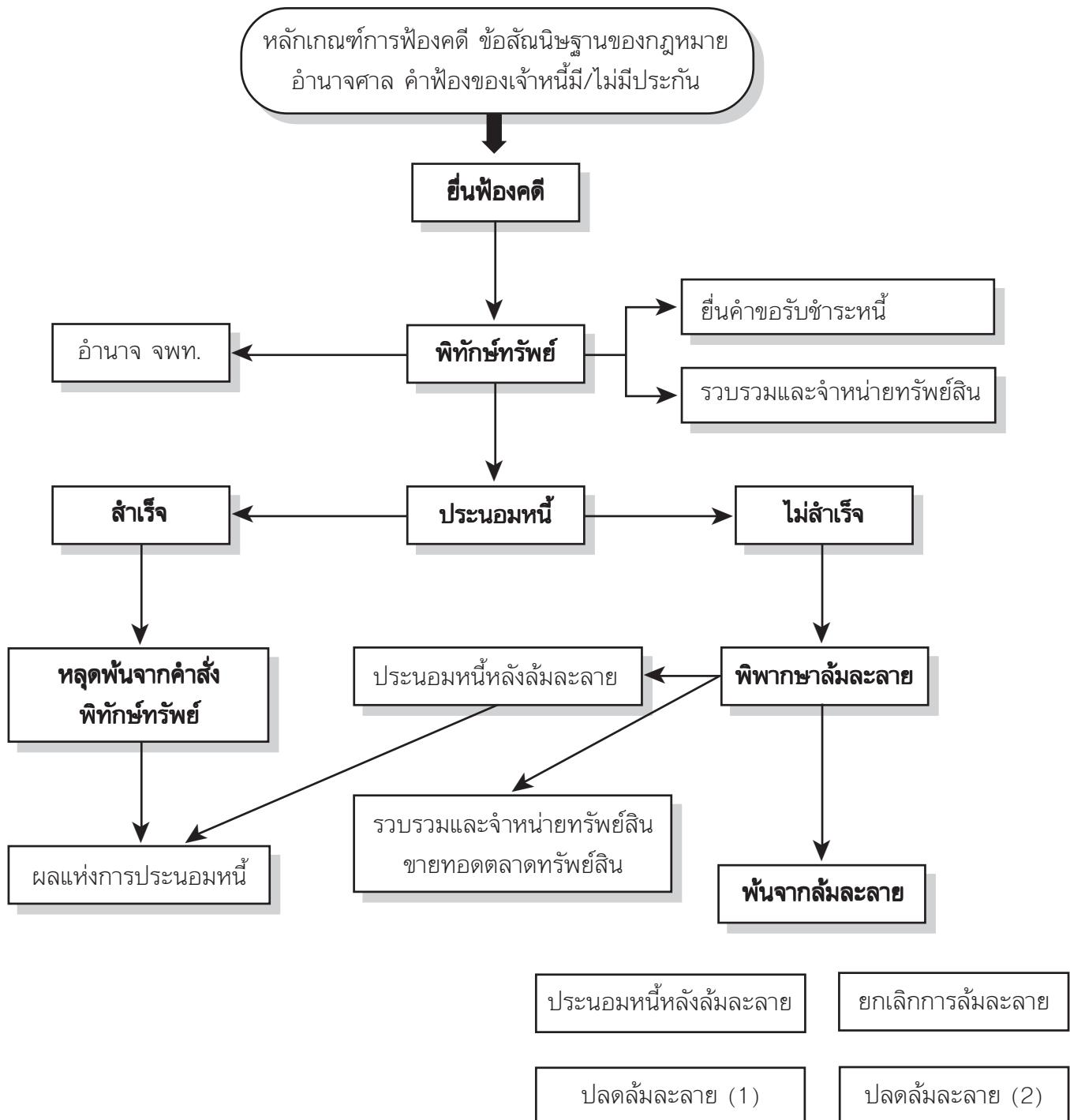
หลักกฎหมาย พ.ร.บ.ล้มละลาย มาตรา 101

ต้องกับตุ้มเป็นลูกหนี้ร่วมในหนี้เงินกู้จำนวน 100,000 บาท เมื่อต้องถูกพิทักษ์ทรัพย์ และเจ้าหนี้คือตัวก็มิได้ขอรับชำระหนี้ ตุ้มลูกหนี้ร่วมจึงอาจขอรับชำระหนี้สำหรับจำนวนที่ตนอาจใช้ลิขิญได้เบี้ยได้ในเวลาภายหน้า คือ จำนวน 50,000 บาทได้ แม้ตนจะยังมิได้ชำระหนี้ก็ตาม

ดังนั้น ตุ้มจึงขอรับชำระหนี้ได้เพียงจำนวน 50,000 บาท เท่านั้น มิใช่ 100,000 บาท ส่วนคำสั่งของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ก็ไม่ถูกต้อง เพราะแม้ตุ้มจะมิใช่เจ้าหนี้ก็เป็นผู้มีลิขิญตามมาตรา 101

เอกสารผนวกท้ายสูตรทัศน์ชุดวิชา กฎหมายวิธีสืบัญญาติ 2
ประกอบการสอนเริมครั้งที่ 3 : ผนวก 1

กระบวนการต่าง ๆ ตามกฎหมายล้มละลาย

**เอกสารผนวกท้ายโดยตั้งหัวเรื่อง
ภาษาไทย ภาคเรียนที่ 3 : พนัก 2**

**ย่อสาระสำคัญของข้อตอนต่าง ๆ
ในเอกสารการสอนดังแต่หน่วยที่ 10 ถึงหน่วยที่ 13**

- หน้าคำสอนที่ระบุไว้ หมายความว่า “ตั้งแต่หน้า....เป็นต้นไป”

ยื่นฟ้อง

- อำนาจศาล

ม. 150, ม. 7–8 (พรบ.จัดตั้งศาลล้มละลายฯ) คำสอนหน้า 13–16
- หลักเกณฑ์ที่จะฟ้องคดีล้มละลาย

ม. 9,10 คำสอนหน้า 10–12
- การขอให้ล้มละลายในการนี้อีก

ม. 82 ฟ้องให้กองมรดกล้มละลาย คำสอนหน้า 10–20, ม. 88 ร้องขอให้นิติบุคคลล้มละลาย คำสอนหน้า 10–26, การขอให้หุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิดล้มละลายตามห้าง ม. 89 คำสอนหน้า 10–27
- กระบวนการพิจารณาคดีล้มละลาย

ม. 13, 14, 17 คำสอนหน้า 10–22, **10–25***

คำลั่งพิทักษ์ทรัพย์

- ผลของคำลั่งพิทักษ์ทรัพย์*

ม. 19, 22, 24, 25, 27 คำสอนหน้า 10–32
- อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์

คำสอนหน้า 13–7

กระบวนการภาษาหลังคำลั่งพิทักษ์ทรัพย์

- ยื่นคำขอรับทำระหนี

ม. 91, 92, 94, 95, 96, 100, 101 คำสอนหน้า 12–6 ,ผลของการไม่ยื่น หน้า 12–9*, 11–36
- รวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี

ม. 117, การทวงหนี้จากบุคคลภายนอก ม. 118, 119 การเพิกถอนนิติกรรมที่ลูกหนีทำไปแล้ว
ม. 113–116
- การเข้าดำเนินคดีแทนลูกหนี

ม. 25 คำสอนหน้า 11–18

การประกันหนี้*

- ผลแห่งการประกันหนี้

ม. 45, 46 (ดูนิยามมติพิเศษใน ม. 6) ม. 47, 51, 52, 53 คำสอนหน้า 11–31
ลูกหนี้หลุดพ้นจากหนี้ลินทั้งปวงเว้นแต่ที่ระบุไว้ในคำประกันหนี้ คำสอนหน้า 11–36 การประกันหนี้ไม่ทำให้หุ้นส่วนหรือลูกหนี้ร่วมหรือผู้ค้ำประกันฯ หลุดพ้นจากความรับผิด ม. 59* คำสอนหน้า 11–37
- ลูกหนี้หลุดพ้นจากคำลั่งพิทักษ์ทรัพย์
- กรณีผิดเงื่อนไขประกันหนี้

บังคับให้ลูกหนี้และผู้ค้ำประกันในการประกันหนี้ทำระหนี (ม. 57) ศาลเมื่อคำลั่งยกเลิกการประกันหนี้และพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย (ม. 60) คำสอนหน้า 11–38 เมื่อศาลมีคำพิพากษาเรื่องการประกันหนี้ผู้ค้ำประกัน การประกันหนี้หลุดพ้นจากความรับผิด คำสอนหน้า 11–40

พิพากษาให้ล้มละลาย

- ผลแห่งคำพิพากษาให้ล้มละลาย

ม. 61, 62 คำสอนหน้า 11–52

พัฒนาการล้มละลาย

- ประเมินอุบัติเหตุล้มละลาย
- ยกเลิกการล้มละลาย
  - ม. 135, 136 คำสอนหน้า 11–47
- ปลดจากล้มละลาย (1)
  - ม. 67/1, 68, 71, 77 คำสอน 11–42
- ปลดจากล้มละลาย (2)
  - ม. 81/1 คำสอน 11–46

การปิดคดีล้มละลาย

- ม. 133 คำสอนหน้า 12–49